

Poština plačana v gotovini

Oddajna pošta Ljubljana

Vigred

ŽENSKI LIST
1939

»VIGRED«, ženski list z Modno in Krojno ter Vzorčno prilogo. — Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša Din 25.—, z mesečno prilogo Din 50.—. Če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le Din 20.—. Za inozemstvo Din 32.—, s prilogo Din 64.—.

Izdaja konzorcij »Vigredi« (Vida Masič) v Ljubljani, Masarykova c. 12. Uredništvo (odgovorna urednica Zora Požanel) in upravnništvo Masarykova cesta 12, Vzajemna zavarovalnica. Telef. št. 4034. Tiska Misijonska tiskarna v Grobljah.

Za tiskarno odgovarja A. Trontelj C. M.

Sklep uredništva 10. dan prejšnjega meseca. Rokopisov uredništvo ne vrača, nenaročenih prispevkov ne honorira.

Rokopisi in vsi dopisi, ki se tičejo vsebine lista, naj se naslove na uredništvo, vsi dopisi glede priloge na upravo. Naročila, reklamacije in naročnino sprejema uprava »Vigredi«. Uredništvo in uprava: Masarykova c. 12.

VSEBINA: Kongres Kristusa Kralja (V. P.) — Vseh mater Mati (Lojze Jože Žabkar). — Dve kroni (M. Seemann. A. Lebar). — Ti nisi sen, Marija! (F. Neubauer). — Kitajska žena (misijonar Majcen). — O pridi! (A. Salmič). — Mladost pri Mariji (Irena Kirn). Žena v glazbi (V. I. R.). — V maju (A. Salmič). — Srečanje. (J. Borštnar). — V bolniški sobi (Pivec K.) — Večer (E. Kolman). — Umirajoča mamica (Irena Kirn). — Kmečka (A. Galetova). — On je pač fant (Munih J.). — Pred Marijo (Mira Tof - Hibšer). — Izobraženo dekle (J. Gerely - Raša Mastnak). — Moja prva pesem (Lojzka Horvatičeva). — Tečaj v Starem trgu (A. K.). — Daritveni simbol (L. Horvatič). — Deklica na tuje gre. — Iz naših krogov. — V naših domovih.

F. I. Goričar - Ljubljana

priporoča svojo trgovino na

Sv. Petra cesti 29

kjer ima zalogo moških in damskih štofov, in svojo podružnico na

Sv. Petra cesti 30

kjer nudi specialno izbiro perila, posteljnine in blago za stan. opreme

NAŠE GESLO: MAJHEN ZASLUŽEK — VELIKI PROMET!

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

r. z. z n. z. Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge najugodnejše.

**Novo in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive,
obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%**

Vigred

LETO XVII.

LJUBLJANA, 1. MAJA

ŠTEV. 5.

V. P.:

VI. svetovni kongres Kristusa Kralja v Ljubljani

II. V Tvoje varstvo, o Marija, izročamo kongres!

V dneh, ko vstaja iznad zemlje strahotna prikazen grozeče vojne nevarnosti, ko naše oči zro v privid prihodnje nesreče, si Ti, o Marija, naše prvo in poslednje upanje. V dneh, ko je »nadčlovek« zavrgel večne zakone Pravice in si sam v svojem objestnem napuhu dal pravico, da z nasiljem krvavega meča narekuje usodo narodom, ki so brez pomoči, zdaj, ko je stiska na zemlji prikipela do vrhunca, si Ti, naša dobra Mati, srcem sladka tolažba. V rožljanju jeklenega orožja, v hrumenju bojnih voz in grmenju topov, v divjanju vojne vihre, je Tvoje ime, premila Devica, kakor glas srebrnega zvona, kakor petje angelov v sveti božični noči! Ko se pod bobnečimi hudourniki neizprosnega sovraštva in nasilja podirajo jezovi svetovnega miru in se ruši v prah zgradba svetovnega reda, si Ti, nebeška Gospa, naše varno zavetje. Ko so nam srca razbičana od besnečih viharjev, nemirna od težkih slutenj in pričakovanja, ko se v svoji človeški slabosti sprašujemo, kaj nam prinese jutrišnji dan, si Ti, o Kraljica, kakor varna pot, ki nas vodi preko strmih pečin in prepadov. Sredi divjih valov maščevalnega srda in onemoglega obupa, v viharni noči, ki je objela to ubogo zemljo, si Ti, o Marija, zvezda vodnica na koščku jasnega neba, ki ga niso mogli zakriti črni oblaki. Zemlja drhti v mrzlici in tesnobnem pričakovanju nečesa strašnega, kár se ji bliža — Ti pa si vir zdravja, z zaupanjem se oziramo k Tebi, trpeči in preganjani, pri Tebi iščemo tolažbe in pomoči.

O blaga, predraga Mati naša, prosí pri Sinu za nas, ko se v teh dneh k Tebi zatekamo! Ti čuvaj našo prelepo, našo ljubljeno domovino, stegni svojo dobrotno roko nad njo in obvaruj jo hudega! Saj si hočemo z otroško ljubeznijo in hvaležnostjo, kolikor jo premorejo naša slabotna srca, zaslužiti varstvo, ki nam ga boš Ti naklonila. Glej, sami smo ubogi, sami pomoči potrebni v nevarnosti, da utonemo v morju uničujočih strasti in divjega sovraštva, ki je preplavilo to ubogo zemljo. A smo zaupali v Tebe, Marija,

ki prebivaš v tihem domu na Brezjah, v naši rajsko lepi deželi in sprejeli nase nalogo, da s svojimi skromnimi močmi pripravimo slavnost Tvojemu kraljevskemu Sinu. Čuli smo Njegov klic in zdaj ga hočemo oznaniti svetu. Klic, ki nas vse poziva, da se pripravimo na sveto križarsko vojno, da z orožjem resnice in pravice osvojimo zemljo in ji pokažemo pot, ki vodi v kraljestvo miru. In v tem boju, ki sega preko naših moči, nam izkaži, o Kraljica z Brezij, svojo pomoč, da ne omagamo!

Stoj nam ob strani v boju proti satanu, početniku vsega zla, ki je prišlo nad svet! Bodi naša vodnica in mi vojaki pod Tvojim praporom! Ti, ki si kači glavo strla, Ti, ki si s satanom zmagovito dobojevala boj, daj, da bodo iz te krvave vihre, ki grozi svetu, izšli Tvoji prapori ovenčani s slavo dobljene zmage!

Lojze Jože Žabkar:

VSEH MATER MATI

(Zborna deklamacija.)

Uvodna melodija na gramofonu, harmoniju ali na klavirju: »Lepa si, lepa si, roža Marija«. Med tem se dvigne zastor in na oder pridejo od vseh strani dekleta, se vse zbero pred kipom, ki stoji v desnem kotu. Pokleknejo in pomolijo. Nato zapoje pesem: »Lepa si, lepa si, roža Marija«. Pojo občuteno. Se razvrste v polkrog (6 do 12 ali več oseb) in začno deklamirati. Voditeljica kora stoji na desnem koncu polkroga. Druge pa so pomešane med zborom (v polkrogu).

Voditeljica: Mater najlepšo v pesmi bomo slavile.

Lepi in čisti, milosti polni
pesmi se naše ji bodo glasile.
Zdrava, milosti polna Gospa,
zdrava, Marija. Devica mogočna!

S soncem obdana nebes si Kraljica,
Sina za nas si prečista spočela,
smrti in greha nas si otela,
Mati najlepša, pozdravljena!

Prva: Žena s Sinom v naročju, Devica,
Tebe izvolil za Mater je Večnemu Večni.
Tebi dal milosti, polni skrivnosti.
V Tebi življenja za nas je vse dosti.
Ti zgled naš in dika najlepših kreposti.

Druga: Nešetim Ti srcem si bila v tolažbo,
moč si obupanim bila in zadnja uteha.

(Zapoje prvo kitico pesmi »Ti, o Marija,« spremljava na gramofonu, klavirju ali harmoniju.)

Tretja: Za Mater Te materam Bog je določil.
Sonce, ki svetiš na pot materinstvu.
V Nazaret tihi se k Skromni je sklonil
in svetu rešenje po Tebi naklonil.

Eva človeštvo je v bedo ošabno pahnila,
Ti si ga, Mati ponižna, iz stiske rešila.

(Zapojo drugo kitico: »Lepa si, roža Marija.»)

Prva: K Tebi hitimo, Tebi se revni zročimo.
Ti nas spet rešila, Mati, boš v solzni dolini,
Ti nas spet, lepa, približaš nebeški bližini.

Voditeljica: V nas je še volja po svetem poslanstvu.
V nas je še plamen, ki svetlo gori.
V nas še bodočnost naroda upa.
Nam še ni stiska namešala strupa.

Dekle v beli obleki: O, me smo še čiste in mlade!
O, me smo še božje in svete!
V dušah se naših mladost še vsa čista smeji.
Skrivnost oznanenja še tiho v dekljstvu zori!

Prva: Še pojemo pesem najlepši Kraljici.
Še vriskamo Soncu in sreči svobodne nasproti.
Bog nam je dober in dober raste v nas.
Z Bogom me rastemo nove v nov čas.
Z Marijo me gremo v življenja vrvenje!
Straši nas nikdar gorje in trpljenje.

(Na plošči ali pa sama dekleta zapoje eno kitico pesmi »Srce Marijino« — »O Marija, naša ljuba Mati ...«)

Druga: V Nazaret k Materi božji hitimo.
Ponižno pri Njej se življenja učimo.
Tiho in skrito naša naj cvete mladost.
Tiho in skrito v nas raste svetost.

(Tretja kitica »Lepa si, roža Marija«: »Vodi, Marija, po pravi nas poti ...«)

Tretja: Klic materinstva je božje hotenje.
Klic materinstva je sveta naloga.
Klic materinstva je rast v življenje.
Klic materinstva je časov zorenje.

Dolgo zorimo ob Matere vodstvu ljubečem,
v matere čiste in matere svete,
v matere dobre in matere božje!
Nič naj ne strašijo časov razmere,
zaupajmo v milost ljubezni in vere!

(Zapojo četrto kitico »Srce Marijino« — »Otročiče ...«)

Voditeljica: Kot Mati najlepša matere svete bodimo!

Prva: Kot Mati Prečista, matere čiste bodimo!

Druga: Kot Mati nedolžna, nedolžne bodimo!

Tretja: In svoje kot Jezusa Mati ljubimo!

Dekle v beli obleki: Polne ljubezni in čiste mladosti!
Duše dekliške Mariji izročimo!
Svoje in sebe Materi božji darujmo!
Jezus z Marijo kraljuje naj v naši družini!
Jezus z Marijo kraljuje naj naši mladini!

Zapoj (zaigrajo na klavir, harmonij ali gramofon) prvo kitico evharistične pesmi: »Mogočno se dvigni nam spev iz srca.«)

Prva: Sveto Ti, Mati, dajemo danes oblubo!

Druga: Sveto Ti, Mati, dajemo danes prisego!

Tretja: Sveto Ti, Mati, dajemo danes zavezo!

Voditeljica: (pade na kolena in z njo ves zbor.)

Usmiljena Mati!
Sina v naročje nam mladim prinesi.
Sina, ki z nami bo šel v življenje!
Sina, ki trpel bo z nami trpljenje!
Sina za nas si, Devica, rodila.
O, da molitev bi naša uslišana bila!

(Vse vstanejo in nadaljujejo navdušene):

Prva: Devica in Mati!
Tvoje Te prosimo vdano:
Prošnje nikar ne odreci:

Druga: Da naše družine spet močne bodo postale!

Tretja: Da naše družine spet čiste bodo postale!

Prva: Da matere naše spet matere žrtve bodo postale!
Druga: Da matere naše spet matere verne bodo postale!

Dekle v beli obleki: Da matere naše pesem spet bodo nad zibelko pele!
Da Matere naše iz Matere božje spet bodo živele!
Da Kristus bo vladal spet v naših domovih.
Da mir in ljubezen spet prideta k nam.
Da eno vse sestre in bratje spet bomo postali.
Da bomo spet verni po svojih domovih molili,
s Tabo in s Sinom nekoč se v nebesih združili!

(Zapoj zadnjo kitico pesmi »Lepa si, roža Marija« — »Kadar pa morali bomo umreti . . .«)

Vse: Polne smo vere in čiste mladosti!
Sebe in svoje Materi božji smo dale.
Klicu dolžnosti vse vdano sledimo.
V Nazaret, k božje ljubezni družini,

k skromnim vse skromne vsak dan hitimo.
Bog nam nameril bo milosti dosti!
Bog nam nameril bo svetih dolžnosti!
Da dobre ostanemo, svete in čiste.
Da dobre postanemo matere čiste slovenske.
Ko čas nam naložil bo težke naloge življenjske.
Vse smo pripravljene; čakajmo tihe in skromne.
V nas je ljubezen doma, sveta ljubezen srca.
Z nami Marija Kraljica je zemlje, neba.
Pesem najlepša Najlepši naj danes velja!
Pesem mladine, ki hoče v družinah Boga!
Pesem veselja — pesem mladosti, Gospa:
Mati Marija, Ti vzor materinstva!

*(Zapojo zopet prvo kitico »Srce Marijino« — »O Marija, naša ljuba Mati...«
Nato zavesa hitro pade.)*

Marg. Seemann - A. Lebar:

DVE KRONI

(Nadaljevanje.)

Naprej, naprej! Vsa spehana plane pri Klemenu v hišo in v par minutah sta z Lenico že zopet na poti nazaj. — — —

Za slepimi šipami svoje nove hiše oprezuje Kopač. Videl je odhajati hlapca, odhiteti Marjanco in priti kaplana.

Kaj je tako daleč? razmišlja. Ne ve pa, ali mu je lažje ali težje pri srcu; rad jo je imel, kakor nobeno drugo. Vsa njegova surovost je posledica zavrjnene ljubezni.

Tiho je zaklenil bajto in odšel domov; tam je vzel iz skritega kota znano zelenko. Zunaj je nekje še požvižgaval Stane. O, tega smrkavca nocoj prav res nič ne potrebuje, niti videti ga noče. Vtakne si torej zelenko pod suknjo in odide v svojo sobo. Vsebina zelenkina bo že pomagala, da bo hitro poplaknil vse nevšečne misli; potem pa se tudi nikogar ne boji.

Opolnoči je slišal Stane, da so zaškripala večna vrata. Pogledal je ven in opazil očeta, ki je potihoma odhajal do prvega ovinka, pa se potem prav tako tiho vrnil.

Da, Kopač, še je luč doli pri Korbarjevih. Ali še slišiš naglico okoli hiše in zvonček, ki je zvončkal, ko so ji prinesli Boga? Ali se morebiti tvoja krivda zbuja in te obsoja? O, potem je morebiti še v tvoji temi mala iskrica! — — —

Ko je Lenica prišla h Korbarju, je hitro pregledala položaj. Odvezala in odpela je Korbarici obleko, snela lasnice iz težkih kit in jo vedno iznova močila po sencih in čelu. Kakor izvežbana strežnica bolnikov je vse delo opravljala kar se da tiho in spretno. Marjanci je po tihem, večkrat tudi samo z migljajem pokazala, česa potrebuje, kaj naj ji prinese.

Končno je mlada žena odprla oči; preplašeno so se ogledovale okoli.

Ne, ničesar ni tu, le mož in — tam-le dekletce in še — — o seveda, to je — — —. Njega pa ni tu. O ni ga! Morebiti so bile pa le grozne sanje? Ali je morebiti njeno stanje, ki to povzroča? Da se otroček na ta način javi — o tega pa še res ni nikoli slišala. Vendar ne more prinesiti pekla s seboj, če pa pride iz nebes od samega Boga!

»Rezi, Rezi!« rahlo se skloni čeznjo njen mož.

»Slabo mi je postalo, Šimen, kaj-ne?« Počasi se prebujajoča še dostavi:

»Toliko skrbi in dela — ne smeš biti hud, Šimen!«

»Da ti je le bolje!«

Njen glas je še ves šibak, boječ: »Pa mi je res bolje. Nič se ne boj, Šimen. Le glava, glava — vse se je vrtelo in vodnjak me je hotel udariti s svojim drogom; ali se je ograja sesula name?«

»Ne, Rezi, nič od tega. Le omotična si postala in si se pri vodnjaku onesvestila. Zdaj boš pa kmalu dobra. Kaj-ne, Rezi?«

»Da, da. In luna — luna — — in Lenica, kako pa je ta prišla —?« Naenkrat pretresljiv krik: »Nikogar ne pusti notri, Šimen, bojim se, o kako se bojim!«

Lenica je hitro zaklenila vrata; to jo je pomirilo, da se je spustila nazaj v blazine. Tudi strah je minil.

»Zakaj pa je Lenica pri nas?«

»Marjanca je šla ponjo, ker ti je bilo slabo in sem mislil, da ti bo kaj pomagala.«

»Tako, ponjo si poslal?«

»Da, in po zdravnika tudi.«

»Po kaplana pa ne?«

»Tudi po njega.«

Zaprta je oči in rahlo prikimala. To je prav, da tudi po kaplana; odvzel ji bo tisti pekleni strah in ga bo zapodil daleč stran. Le kmalu naj pride! O, kako jo peko ustne! In nad očmi ji vise meči, o tako ostri, da jo zbadajo —!

Korbar odklene vrata in jih odpre. Zdaj zagleda Korbarica mizo vso pripravljeno za previdenje: belo pogrnjeno, na obeh straneh visoki beli sveči, v sredi pa križ. Pred križem pa v belem sijju — kakor okras z božičnega drevesca — o, saj ve, tam leži Najsvetejše in čaka nanjo. Ob mizi pa kleči kaplan. Zdaj je vstal in prihaja k njej. Šimen pa prenese belo mizico prav k njeni postelji.

Niti trenutek ne misli Korbarica na smrt; le rešitve hoče iz strašnih sanj.

Kaplan pokropi z blagoslovljeno vodo: »Boga vam prinašam, gospa, da vam bo pomagal.«

Zdaj, zdaj, si misli, bo moral hudobec oditi; kajti, če ostane, potem niso bile sanje. Zdaj je duhovnik tako blizu in na mizi je sam Gospod nebes in zemlje — — toda strašna slika se ne odmakne in ji ne gre iz spomina.

Še vedno čuti na ustih strašno vročico in kakor plameni ji gore oči; srce pa udarja tako trudno in počasi; kakor železen oklep čuti na prsih.

Vsa ta tiha boleost se odraža tudi na njenem licu. O, kako moža boli ta bolesten izraz! Saj to ni obraz njegove žene, njegove Rezike, ki gleda iz blazin, saj to niso njene tako krotke oči, ki zdaj plapolajo kakor sveče, če zapiha veter čeznje.

»Kar čisto mirni bodite, gospa in nič se ne bojte!« ji prigovarja kaplan; »Jezus je sredi tu med nami; kaj bi se bali!«

Porinil si je stol k postelji, obrnil štolo, drugi pa so tiho zapustili sobo, ki jo je Korbar od zunaj zaprl.

»Kar povejte mi, kaj vas teži; pomagal vam bom, da obračun z Gospodom Bogom ne bo težak in da bo mogel čimprej priti čisto k vam, v vaše srce.«

Pokril si je oči z roko in čaka, da se mu izpove; čaka dolgo; iz težkega dihanja bolnice čuti težak boj njene duše. Nemirno segajo roke po odeji, zagrebejo se vanjo, se je oprimejo, kakor da išče opore, pomoči; pa zopet segajo na čelo, kakor da hočejo odgnati nekaj neprijetnega; oči pa se upirajo v Najsvetejše na mizi ob vznožju križa.

»Nič se ne bojte, gospa —!«

»Gospod Jezus, ne morem povedati, je prestrašno — pregrozno.«

»Greh je strašen, toda kesanje izbriše vse; Bog pa je neskončno dober. Nobena krivda ni tako velika, da bi je ne mogel ali ne hotel odpustiti.«

»Ne morem — ne morem —«

»Kako pa naj vam pomagam, da boste lažje povedali?«

»Gospoda mi dajte čisto blizu!« šepetajo blede ustnice.

Kaplan ji postavi mizico z Najsvetejšim čisto k postelji; na malo hostijo se zazro oči. Potem zapre oči in šepetaje s trepetajočimi ustnicami odkrije nesrečno skrivnost tega večera.

Duhovniku nabrekne žila na čelu. Volk oprezuje čredo in pastir pa spi. On je duhovnik! — Vstani in ubij volka, da ne pride kri nedolžnih ovčic na tvojo dušo!

Ubij? je pomišljal kaplan. Kaj ne pravi Bog: Ne ubijaj!? In kakšno je Gospodovo maščevanje? Daj mu prave ljubezni v srce in, če je bil volk, bo postal jagnje.

Ne, to je njegova kri, njegov nabrušen meč, s katerim rešuje taka vprašanja, ki zdaj hoče prekričati vse milo v njem: Stran, stran z njim! Bolje je, da eden umrje v tujini, kakor da jih bo sto in še več brez doma. In, kdor moti svetišče otrokovo v materinem naročju, naj bo preklet!

Kakor da je sonce posijalo v bolniško sobo; nebeški sij izžareva sveta hostija na mizi . . .

Blagor usmiljenim . . .

Odkod ta glas?

Duhovnik je sklonil glavo; Gospod je govoril: Ljubezen je moja služba in dobrota in odpuščanje . . .

»Ali ste možu že povedala?«

»Ne; saj bi morala vso bridkost še enkrat preživeti in preboleti, tega pa ne zmorem. In« — groza jo je spreletela in ji razširila oči — »če bi pa oni vendar le držal besedo in Šimnu napovedal neresnico in bi mu Šimen verjel — kaj pa potem?«

»Ali naj jaz obračunam s Kopačem in bi tako Šimen ničesar ne zvedel?«

»Ne, ne, nič; prav nič!«

In zopet je začuden obstal njegov pristni kmečki razum. Nič, prav nič? Odpor vstaja v njem; da bi ne smel posvetiti v to močvaro, da bi hinavcu ne odtrgal krinke raz obraz? Toda veže ga spovedna molčečnost; žena tu pred njim pa ga od tega ne odveže.

V dvomu je: ali je to strah ali veličina?

»Onemu pa morate odpustiti!« Sam se je stresel pod težo zahteve, ki je edino prava.

»Odpustiti? — O, pa je tako težko, duhovni oče!«

»Ali mar ni Kristus morilcem odpustil na križu in nam s tem pokazal, da ne gre čez človeško moč, četudi je tako težko? In je On nam že tolikrat odpustil, saj je vsak naš greh Zanj novo križanje.«

Njene oči so se uprle v Križ na mizi, spolzele po njem nizdol do bele hostije ter jo objele s pogledom polnim ponižnosti in globoke vdanosti, da je kaplana ta pogled presunil.

»Da, gospod Bog, odpustim, saj si Ti tudi odpustil.« Glasno pa pravi: »Odpustila sem mu —« Potem pa so ji zažarele oči v groznem strahu: »Vse, kar mi je storil, vse, prav vse. Toda, da bi to otroku škodovalo, tega mu pa ne morem odpustiti . . .«

»To pa Bogu prepustite, gospa! On je Oče vseh in vsakega, tudi še ne rojenega!«

In je dvignil roko, da ji da odvezo.

Počasi ji je narekoval očenaš, prošnjo za prošnjo; odgovarjala je šepetaje. Ko je prišla do drugega dela prošnje o našem odpuščanju: Kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom, tedaj jo je spregovorila glasno in pogumno.

Zdaj kaplan ni več dvomil, da je njeno odpuščanje veličina.

Odprl je vrata in poklical vse, ki so čakali zunaj, da pridejo kot priče nadaljnjih svetih dogodkov. Pokleknili so okoli postelje in pritajeno odgovarjali pri svetih obredih.

Ko so ugašali sveče, je Marjanca plaho pripomnila: »Zdi se mi, da že prihajajo.«

Prisluhnili so v noč in res so slišali voz, ki je odskakoval po cesti vsled silne brzine.

Mlademu doktorju bolnica ni ničesar omenila o grozi in strahu, ki ga je prestala prošli večer; povedala mu je le veselo skrivnost svojega materinstva.

»Potem se pa pač ne smete čuditi, spoštovana gospa: v tem položaju so omedlevice lahko kar na dnevnem redu. Ne smete biti preveč sama, če

ste plašna in se rada prestrašite. Saj vaš mož to novico že gotovo ve?»

»Še ne; danes sem mu hotela povedati, doli na vrtu. Pa preden je prišel za mano, sem se tako prestrašila — mislila sem, da se bo ograja podrla name — in so me našli nezavestno ob vodnjaku. Šimen se tako boji zame — saj drugega ne more biti, kaj-ne, gospod doktor, kot otrok?»

Potem so ji oči zopet zažarele v silnem strahu: »Ali mislite, da bo to otroku škodovalo?»

»Upajmo, da ne; zdaj pa je najpotrebnejše, da ste vesela in se ničesar ne bojite! Berite lepe, sončne knjige, saj jih imamo tako lepih! Včasih tudi malo zapojte, v ostalem pa se držite svojih dnevnih opravkov, kakor navadno. Gospoda kaplana pa lahko pogrešate za zdaj, ker ne bo nič hudega več in jutri ste že popolnoma zdrava. Svojemu možu pa skrivnosti ne smete več prikrivati!«

S temi besedami se je zdravnik poslovil. Mirno je zatisnila Korbarica oči in se spustila v mehke blazine. Kakor da bi ji bila hladna roka odvzela žgočo bolečino z glave.

Županova Lenica pa je spremila zdravnika po veži do vrat. Ta je že pozabil na skrivnostno srečo tam notri v sobi in je videl le svojo lastno, kako ga je gledala iz dveh rjavih oči. Tisoč sreč mu je plalo v srcu. O, ko bi bil vedel, da najde svojo rjavooko srnico pri učiteljevih, to bi bil priganjal in privijal svoje motorno kolo!

»Gospod doktor, kaj pa vendar je z gospo Korbarjevo?» je zdaj vprašala Lenica.

O, vendar! Kako ga veseli to vprašanje! Kakor most je med njim in njo!

»Kaj ji je, gospodična Lenica? V sebi nosi skrito novo srečo — otroka pričakuje.«

Lahen mrak je v veži, toda kljub temu vidi zdravnik, kako je zardela prav do las; veke so zakrile rjave oči.

Lenica, ti čista, nežna! Ko bi vedela, kako si lepa v dekliški sramežljivosti!

Pogledal jo je in njegovo srce se je do roha napolnilo s srečo.

»Neizrečeno se veseli tega; pa jih je toliko, ki otrok ne marajo. Ali bi se na njenem mestu tudi vi veselila, gospodična Lenica?»

Rahlo stopa njegovo srce preko mostu do njenega srca in rahlo pogleda vanje.

»Jaz —?» Njene sanjajoče oči se srečajo z njegovimi.

»Ničesar ne zavidam ljudem, kakor le eno.«

»Le eno? In kaj bi to bilo, gospodična Lenica?»

»Materam njihove malčke —.«

Ti mala, ti velika! poje njegova duša in mu izžareva iz oči. Ne more govoriti in tudi noče oskruniti svete tišine okoli nje. Tiho se skloni nad njeno roko za par hipov, potem pa sede na kolo in se odpelje. Srce pa mu je polno božičnega veselja in božične svetosti.

Lenica pa, ki mu je prižgala v srcu to veselje, sloni ob vratih vsa v mraku sicer, toda okoli njene glave je svetel venček srebrnih zvezdic. V mislih spremlja njega, ki ji je malo prej zastavil čudno vprašanje ...

V sobi ob postelji svoje žene pa sedi Korbar. V mračno tišino so obrnjene njene oči z novim sijajem in ko se srečajo z njegovimi, izreče le eno edino besedo: »Oče!«

On se skloni in jo nežno poljubi na usta, prav tja, kjer so nedavno žgali in boleli strastni poljubi nekoga drugega, a je s tem poljubom vse, prav vse izbrisano in pozabljeno.

»Kakor Jezušček, mati!«

Zdaj so se zasvetile njene oči v tihi sreči, prvič po strašnih sanjah.

»Jezušček, božiček ...«

*

Kaplanu Trdini ono strašno ne da miru. Volk sredi njegove črede! Hoče in mora ga odpoditi! Toda kakšne vzroke naj navede, ko ga pa veže molčečnost, za katero ni odveze? In če tudi najde malenkost, o kateri bi smel govoriti, kaj bi to koristilo? Če pobegne volk iz ene vasi, kaj morebiti v drugi ne bo delal škode?

Ni drugega izhoda, kakor tisti, ki ga bo pripravil Bog sam: Nosite močno luč, ki bo užigala tudi na drugih svečnikih!

Toda, Gospod, ali nismo le ljudje, slabi ljudje?

Odrzvi svojo slabost in se opaši z duhom Gospodovim; ta je vedno: dom in mir in dobrotu in ne vpraša, kdo je ta, ki trka.

V misli zatopljen stopa Tomaž Trdina čez travnik. Sreča ga Stane.

»Dober večer, gospod kaplan!«

»Bog daj, Stane; kam pa greš?«

»K potoku; vedno preišlujem, če nam ta ne bo prinesel nesrečo, ker tolikrat izstopa.«

»Saj imamo v vasi še druge nevarnosti, pa jih nihče ne vidi.«

»Nihče?«

Po tem vprašanju je spoznal kaplan, da ga je fant razumel. Zopet je vstala pred njim slika, ki je ni mogel pozabiti od onega dne. Zato je vprašal:

»Stane, zakaj pa si takrat tako odločno zahteval, da Marjanca ne sme v vašo hišo?«

»Saj sami pravite, da je nevarnosti veliko v naši vasi; zato gospod kaplan.«

»Pa mi boš pomagal, Stane, da okužena voda ne pride v vse studence v Delnicah? In mi boš povedal, kakšen je strup, ki izvira iz vaše hiše?«

Težko vprašanje za sina; toda ta ima čisto srce in jasne oči. In dve sliki mu lebdita pred očmi: materina in Marjančina.

»Če boste molčali, dokler je to potrebno?«

»Mojo besedo, Stane, če je treba, da molčim!«

»Pri nas doma je težko. Za nikogar ni dobro, a najmanj za dekletce in še za tako, kakor je Marjanca!«

»Zakaj, Stane?«

»Oče pije in kolne. Potem pa ne ve, kaj dela. Če se mu kdo po robu postavi, zdivja. Pravi pekel bi bil to za Marjanco, četudi bi imela drugega dovolj. Ko bi bila starejša, pa bi itak morala stran.«

»Ali prihajajo tudi še drugi ničvredni ljudje v vašo hišo?«

»Nekaj jih prihaja, ki rovarijo proti županu in župnišču. Najhujša sta nova dva uradnika, ta od železnice in oni od pošte, Varl in Brzec. Koliko se tu popije! Ta dva pa skrbita posebno za razne časopise, ki jih dobivata iz mesta. Vsa naša hiša jih je potem polna in seveda tudi polna opolzkega govorjenja, za katero je treba imeti kosmata ušesa. Oče pa veliko drži na nje.«

»Kaj pa mala Marica?«

»Zdaj je še majhna in povečini je v moji bližini, kakor mi je mati naročila. Zelo me ima rada in se zato vedno suče okoli mene. Ko bo večja, bom pa že moral poskrbeti, da pojde od hiše k poštenim ljudem; doma je ne čaka nič dobrega; prav gotovo bi ne ostala dobra.«

»Zakaj pa si ti še doma ostal? Saj nimaš prav nič prijetnega s tvojim očimom?«

»Če bi še jaz odšel od hiše, bi bilo še slabše, kakor je.« ,Ostani doma, da se oče popolnoma ne uniči!‘ Tako mi je naročila mati na smrtni postelji. Ali naj potem grem? Saj ne morem; biti moram zavora Kopačevemu vozu do konca!«

»Junak!« si je mislil kaplan, ko sta šla nekaj časa molče dalje. Ne, ne bom odpodil volka v drugo vas! Saj imam tu, Gospod, dobrega pomočnika. Luč je, ki bo svetila tudi na tujih svečnikih.

»Še nekaj, Stane: zakaj pa je tvoj oče vendar kupil Barbino bajto? Za Marico? Tega ne morem verjeti!«

»Tega pa še nisem dognal. Mnogo mu je na tem, da jo je dobil; saj je še moj denar porabil za nakup.«

»Tvoj denar?«

»Da, moj delež po materi; toda misli, da jaz tega ne vem. Skoro vsak večer je bil doli prve tedne, zdaj pa vedno redkeje. Mislim pa, da ostaja na vrtu, ker ni nikoli nobeno okno razsvetljeno.«

»Bodi čuječ, Stane! In vse, kar sva govorila, ostane med nama! Nikomur ne pravi!«

»Nikomur!«

(Dalje prihodnjič.)

Franjo Neubauer:

TI NISI SEN, MARIJA!

*Ti nisi sen, Marija,
ki ga rodé noči,
ki dušo obletava
in zopet odhiti.*

*Ti živa si resnica,
ki daje maju čar
in vedno mi ostane,
ne odbeži nikdar.*

*Ti nisi pesem bežna,
ne glas samo sladak,
ki dvigne se in pade
in potopi se v mrak.*

*Ti spev si vekotrajn,
ki poje ga nebo
in ga po širni zemlji
vsi narodi pójo.*

Kitajska žena

(Nadaljevanje.)

Dvoje dejanj je za vsakega Kitajca velepomembnih. Za starše: da preskrbe sinu ženo, za sinove: da preskrbe staršem pogreb. Srečno in veselo umre vsak Kitajec, če vidi okoli sebe sinove, še srečnejši sinov sinove, ali celo pravnuke. Njegova družina ne bo izumrla in vedno bo kak potomec, ki bo žrtvoval darove na njegovem grobu in njihovi duhovi bodo mirno počivali. Ta ljubezen do samega sebe je tudi vzrok nečloveških umorov.

Deklica ne more nadaljevati družine; tudi ni njen poklic, žrtvovati duhovom. Zato zadostuje le majhen vzrok, n. pr. pohabljenost, da jo izstavijo, zavržejo, ali pa umore. To se zdi v moderni Kitajski z nacionalnim programom »Novega življenja« — nemogoče.

Lani je bilo, tam v avgustu enkrat. Bil sem na izletu z našimi gojenci. Pot je vodila skozi sadovnjak. Na nekem drevesu je bil privezan sveženj. Smrdelo je po mrliču. Starši so razsekali nezaželjeno deklico na pet kosov in jo nato izstavijo ptičem v jed. Naše sestre sv. Pavla tu v Yunnanfu vedno dobivajo zavržene in izstavljene deklice.

Kaj pa policija? Zakoni? Imamo eno in drugo; toda za kitajsko vest, ki je še ni razsvetlila luč Kristusovega nauka in ljubezni, to ni nič hudega, celo nekaj naravnega, čemur se nihče ne čudi in kar nihče ne obsoja.

Deklica si ne more poiskati ženina, pa tudi fant ne izbira svoje družice. To je stvar staršev. Hočeš, nočeš: vzeti se morata. Če se imata rada, ali ne, če se poznata, ali pa se še nista nikoli videla.

Misijonarji imajo velike težave; kajti Cerkev in tudi zdrava pamet zahteva svobodo. Neki misijonar mi je pripovedoval to-le: Nekemu katoliškemu fantu so starši določili bogato nevesto, ki pa ni bila nič kaj lepa; kajti koze so ji razjedle lice. Tovariši mu povedo vse napake. Pred oltarjem stojita. Nevesta je vsa zakrita. Ženin bi moral izreči svoj »da«. Vsi čakajo. On pa sname nevesti plašč z glave, jo pogleda in odločno reče: pu jen, t. j. ne maram jo.

Pri poganskih porokah je ta stvar težja. Primorana sta narediti adoracijo zemlji in nebu ter vsem umrlim prednikom in tako je usoda zapečatenata, vsaj za deklico.

Kdaj pa se dekle poroči? Po državnih postavah s šestnajstim letom. Toda zakoni na Kitajskem?! Večkrat, kot bi jih ne bilo. Dežela še ni prežeta z duhom pokorščine do države in njenih postav. Mimogrede povem, da se Kitajec zelo nerad podvrže in to je šiba, s katero tepe samega sebe. Če bi bil discipliniran, bi lahko stráhoval ves svet, saj je največji narod na svetu. — Tako se pa tudi v tej stvari gode neverjetne stvari, da se vrše poroke triletnih, petletnih, šestletnih deklic.

Včeraj je bila poročna slavnost pri našem sosedu. Spredej so nosili svatbene zastave. Nato so kitajski muzikantje tolkli na bobne in piskali ter cvilili na gosli z dvema strunama. Za njimi so štirje nosilci v lepih oblekah

nosili nosilnico z mnogobarvnimi trakovi okrašeno. V njej je sedela pet- ali šestletna nevesta. Na glavi je imela razkošno krono. Oblečena je bila v lepo rožasto obleko. Za nosilnico so nosili jedi: jagnjeta, kure, stara jajca in druge jestvine. Vse je okusno s cvetjem in barvastimi trakovi okrašeno. Za vsem tem pa so se peljali v kitajskih gumijastih vozičkih gostje. Med njimi so bili tudi v vojaških in policijskih oblekah. Če torej policija nič ne reče, kdo pa se bo upiral?

Še en primer: Nedavno učenec tretjega razreda pripelje na naše dvorišče neko deklico. Igrata se s kroglicami. »Kaj pa ta, ali je tvoja sestra?« Fant je v zadregi in pordeči. Njegov tovariš hiti odgovarjati: »To je njegova žena.« — No lepa reč! Takle fant, ki se še usekniti ne zna, pa je že poročen!

Običajno z novo nevesto dobro ravnajo, če le ni preveč sitne tašče, ki vodi domače ognjišče in mora vzgojiti mlado nevesto, če še ni polnoletna. Tašči se mora vse pokoriti. Novi par se ne loči od domače hiše in vlada na Kitajskem ono patriarhalno življenje, kot so ga bili vajeni stari Slovani in je menda še zdaj po nekaterih jugoslovanskih krajih v navadi.

Žena, ki ni zmožna podariti možu sinka ali sploh naraščaja, se enostavno spodi, ali se proda kot sužnja.

Ali je torej še suženjstvo na Kitajskem? Žal, da je tako. Samo v našem Yunnanfu jih je gotovo več tisočev. Bogatejši ljudje imajo pa več »ja tan«, t. j. suženj in se kljub temu smatrajo za prosvitljene ljudi.

In Luč še ni prodrla v temo. Kdaj bodo ljubezenski žarki sv. vere razgnali temo poganstva? Molimo, da kmalu! (Dalje prihodnjič.)

Anka Salmič:

O, PRIDI!

*Zakaj vsa priroda v prečudni skrivnosti drhti
in zvezde vse lepše svetlejše žarijo v nočeh?
Rože od sreče trepečejo ob stezah
v hrepenenju.*

*Rajska Kraljica stopila bo iz raja te dni,
da zemskim otrokom obriše solze raz oči
in jih potolaži.*

*O, pridi že skoro! Saj sleherna kliče Te stvar,
vse cvetje dobrav Ti prinesemo v majniški dur
in srca uboga.*

*Pri Tvojih nogah bomo v jutrih klečali ves maj
in srečni Ti gledali v rajske premile oči.
Ti pa nam duše ozdravi in novih moči
daj nam, o Mati, in spremljaj v viharne nas dni.*

MLADOST PRI MARIJI

Mati! Tvoje srce je zahrepenelo po meni, po mojem mladem življenju. Moje dekleško življenje hočeš posvetiti in obogatiti. Marija, o kako se tega zavedam, zavedam svoje nevrednosti! O kako srečen trenutek, ko si se ti sama sklonila in mi položila v dušo vso pestrost nedolžnih otrok — Tvojih izbranih otrok! Brezmadežna, sprejmi moje življenje, zlasti sedanje dekleško, ko mi grozi smrt greha. Čuvaj Ti, ki si vsa lepa, čuvaj bogastvo moje duše! — Veš Marija, mlada sem, neizkušena, polna volje in smeha, navdušena za idealno življenje, oh včasih tako kipečega, burnega... Povej, o Prečista, kaj hočeš z menoj? Reci, komu naj velja moja mladost — kako naj ustavim srce, ki bije in išče in trka... kam usmeriti sleherni utrip... Mati, kakaj molčiš?!

Mati, moja duša roma v Tvojo... in že vidim tvojo mladost, vidim petje, smeh, vidim bolečine, vse vse posvečeno: — o nekaj nosi tvoja mladost, glej to tje: žrtev, odpoved! V samopozabi Marija, se je razcvitela tvoja lepota za Enega, tvoja pesem — pesem Bogu.

O dobra Mati, to bo težka žrtev za mehko moje srce, žrtev mojih najnežnejših nagnenj, mojih osebnih želja: hočeš tega, kar je samo last deklet, last moje duše?

Mati, strmim in trepetam, a obenem izročam in prosim: razpolagaj z mojim srcem, naj cvetejo v njem rožice bele in rdeče, da bo tudi moja mladost vabila in čarala božje Srce.— Čutim moč in srečo, ki jo daješ samo ti, Mati Marija... grem z lilijo v roki ponosna v svet, čuvaj to lilijo, da ji prah sveta ne zamori bleska in, Mati, da mi duše ne potepajo!

Poravnajte naročnino!

Žena v glasbi

(Nadaljevanje.)

Med najstarejše francoske skladateljice prištevamo Gretryjevo učenko *Aleksandro Zofijo Bowr* (1773—1860). *Augusta Delacroix* ima poleg pesmi simfonično pesnitev »Les Roses« in *Madame Sohry* poleg številnih manjših skladb tudi opero. Menda največ iz zbirke »Sang und Klang«, ki je prinesla poleg par manjših klavirskih komadov tudi njeno sliko in kratak življenjepis, je postala pri nas znana *Cecile Chaminade*, pianistka in izredno plodovita skladateljica manjših oblik klavirske in komorne glasbe. Mlada *Marguerita Canae* je l. 1920 dobila »Rompreis« za glasbeno pesnitev »Don Juan«, ima pa tudi manjša dela kot njena tovarišica *Marcelle Solange*. Samo moderno glasbo in sicer pred vsem pesmi za glas in godalni kvartet, pa tudi kompozicije za klavir, violino in cello, sonate in dr. prinaša pianistka *Andrée Vanrabourg*; »upanje mlade francoske glasbe« pa imenujejo 1899 rojeno *Marcelle de Manziarey*.

Francoske izvajajoče umetnice so pri nas manj znane, vendar pa so nepozabna imena opernih pevk *Marije Labia* in *Eme Calvé* ter pianistke, pedagoginje in pisateljice *Selive Blanche*. Šansonetka *Ivette Guilbert* je dokazala, da se da tudi na tem poprišču doseči višine prave umetnosti ter je s svojim dovršenim prednašanjem še kot starka, skoro brez glasu, prisilila svoje občinstvo k burnemu odobravanju; velike zasluge pa ima tudi kot zbirateljica starofrancoskih pastirskih in narodnih pesmi. Po njeni sledi stopa danes občudovana *Lucienne Boyer*.

Izmed Angležinj naj imenujem pred vsem *Ethel Smith*, katere opere se redno izvajajo, nadalje *Alice Needham*, katera je izdala nad šeststo pesmi in je pet let po vrsti sprejela prvo oceno pri irski glasbeni prireditvi ter učenko Lešetického *Ethel Leginsko*. Učenki istega mojstra, ne pa komponistki sta *Kate Goodson* in *Anina Goodwin*. Izvrstne pevke so *Gina Ciselio*, *Borghild Langaard* in *Eva Nansen*, žena znanega raziskovalca Fritjofa Nansena — sicer pa je pri angleških umetnicah zanimivo, da prevladujejo instrumentalistke, dočim pri vseh drugih narodih prevladajo pevke. To dejstvo bo pač v zvezi z vlažnim, meglenim podnebjem, ki zelo kvarno vpliva na pevske organe; s tem seveda nočem reči, da nimajo tudi celo vrsto izvrstnih pevk, čeprav manjšega formata; med pevkami pa spet zbode v oči primeroma veliko število altistk, dočim med vsemi drugimi narodi prevladujejo soprani. A tudi glede izbire instrumentov tvorijo Angležinje izjemo! Če prevlada drugod klavir, najdemo tu izredno veliko število virtuozinj na godala in pa umetnic, ki so se posvetile starim, malo igranim instrumentom kot clavecin (*Violet Gordon-Woodhose*) viola d'amour (*Cate Chaplin*) viola da gamba (*Mabel Chaplin*) ali chapichord (*Nellie Chaplin*). *Sestri Harris*: altistka *Beatrice* in violinistka *Mary* sta se proslavili s svojo evropsko turnejo in tudi *Mary Lammers* je bila kot pianistka, dirigentka in komponistka znana preko mej svoje domovine.

Izmed norveških skladateljic naj omenim le pianistko *Agato Bacher-Gröhdahl*, izmed izvajajočih umetnic pa Joahimovo učenko *Mary Svetat-Röger*, potem sijajno pianistko, učenko in asistentko Lešeticega: *Frido Stahl*, *Lono Gyldenkrone*, operno in koncertno pevko, *Nino Grieg*, ženo in sestrično znamenitega komponista Edvarda Griega, kateri ji je posvetil svoje najlepše pesmi ter tudi pri nas znano visoko sopranistko *Claire Dux*.

Kakor je v 17. stoletju prevladalo število italijanskih skladateljic, prevladujejo danes Italijanke še kot sijajne pevke. Izmed komponistk naj omenim le članico filharmonične akademije v Bologni, markezo *Marianno Bottini* ter zbirateljico narodnih pesmi *Eliso Oddone*. Med izvajajočimi umetnicami pretekle dobe naj pa pred vsem imenujem čudovito pevko in violinistko *Faustino Hasse*, roj. Bordoni (1693—1780), sijajni operni koloraturki *Angelico Catalani* (1779—1849) in *Fanny Persiani* ter *Guiditto Pasta*. Pa tudi *sestri Grisi*, *Guiditta* in *Julietta*, *Ida Isori* (staroitalijanske arije), *Matilda Marchesi* in *Amelia Galli-Curzi* so bile prvovrstne pevke. V osemdesetih letih je slovela violinistka *Maria Teresina Tua*, med mlajšimi uživata zaslužen sloves bivše čudežno dete *Cecilia Cesi* ter priljubljena pevka *Totti del Monte*.

(Dalje prih.)

*

A. Salmič:

V MAJU

*Bele breze v lahnem vetru,
o ljubezni šepetajo.
Dvorijo jim vitki bori,
brhki mladci, v gozda raj.*

*Pisani metuljčki cvetkam,
bajke pravijo jim bajne.
Na piščalke pa pastirji,
piskajo si sredi gmajne.*

*Ptičkov zbor glasno prepeva,
topla gnezda si gradijo.
Ah, še zarje v majskih jutrih,
vse drugače se blestijo.*

*Tudi meni ob tej krasoti,
v bol mi sladko je kanilo.
Da ljubezen mojo mrtvo,
mi je skoraj prebudilo.*

J. Borštinar:

SREČANJE

(Nadaljevanje.)

Podstrešna sobica v Ljubljani. Ob oknu, odprtem v rosno jutro, miza; na njej kup papirjev, šopek mačic v preprosti vazi, v mačicah pa sonce in pomlad . . .

Tisti fant, ki je na božični večer premišljal o umetnikovi nalogi, zopet piše. Morda o mačicah, soncu in pomladi . . .

Na vrata je potrkal. »Naprej!« je zamrmral in pisal dalje. Duri so se tiho odprle, še na pragu je nekdo spregovoril: »Dobro jutro, kolega!«

Šele zdaj je odložil pero in se ozrl proti vratom. »O Lojze, Bog te živi!« je vznemirjen zaklical, se dvignil in mu ponudil roko.

»Sedi, prosim!«

»Hvala! Res ne utegnem. Ob osmih moram biti že na centrali. Kar na kratko ti bom povedal, kako sem v svojem in tvojem okrožju štirinajst dni pripravljala tla naši organizaciji, da ne boš rekel, da sem figa mož.«

»Saj pravim, zlata duša in mož beseda, samo hitro povej, kako delavci prestopajo k nam. Zelo me zanima, kako napredujemo.«

»Težko vprašanje. Ko bi vprašal ravno obratno, bi ti laže odgovoril,« je odvrnil Lojze in si dal opraviiti z žepom na notranji strani suknjiča.

»Nazadujemo, misliš reči?« Dvoje zaskrbljenih oči v pobledelem obrazu se je zajedlo v Lojzeta.

»No, takole je,« je mirno odgovoril Lojze in počasi izvlekel šop zamazanih papirjev. »Ostali smo pri enajstih postojankah z okrog štiristo člani. Pa še te so rdeči izvohali in jih hočejo za vsako ceno razbiti. V papirnice nam je pot že zaprta. Med delavstvom vre, vsak čas se bodo sprožile stavke. Delavce so rdeči tako preslepili, da ne spregledajo, tudi če jim pred nos pokažeš resnico. V tekstilnih tovarnah je vse zaman. Uspeh mojega štirinajstdnevnega dela je, da niti v eni tekstilni tovarni nimam svoje postojanke.«

»In v mojem okrožju?«

»V tvojem okrožju? Kolega, takole,« je nekam pikro odvrnil in mu ponudil zamazane liste. »Tu boš videl vse. Presneto se boš moral potruditi, če misliš do postojanke. Župnik ima ob sebi nekaj delavk, ki imajo sempatja kak sestanek, vendar z njimi ne moremo začeti. Z eno bi se dalo nekaj narediti, če je res tako značajna in močna, kot mi je pravil župnik. Poskusil sem o njej kaj več zvedeti. Nekaj sem. Veš, rdeči so jo vzeli na piko in ni kaj reči, da je ne bi pridobili na svojo stran, hudiči prekleti! Prav slučajno sem tudi zvedel, da jo mislijo spraviti iz tovarne, ako je ne bi pridobili. Čakaj, še njeno ime sem si zapisal.«

»No?«

»Marta Gornik.«

»Marta Gornik?« Dvoje neskončno zadivljenih oči je zastrmelo v Lojzeta.

»Da, kolega. Jo morda poznaš, da si se tako vznemiril ob njenem imenu?«

»Marta...« je onemu neslišno zadrhtelo ob ustnicah. Z roko si je šel čez čelo in se obrnil k oknu. Na vprašanje ni odgovoril.

Lojze je zmajal z glavo in ni dalje spraševal.

Zdajci se je oni obrnil od okna. Sonce je bilo vstalo iznad streh in mu posijalo v obraz. V čudni moči je vzkliknil:

»Lojze, do poletja bo v mojem okraju postojanka! Sam bom šel tja!«

»Ne nori, kolega! Postojanka ni sonet. Sam ne boš zmogel vsega. Saj si že tako ves bolan. Gotovo vse noči delaš, da si v obraz tako izmučen.«

»Dosti manj res ne. Podnevi delam za organizacijo, veš, zdaj sem sprejel še uredništvo leposlovnega koticika v našem glasilu, ponoči pa pišem roman. Krasen roman! Snov zanj sem zajel iz delavskega življenja.«

»Zato se še obril nisi,« je postajal Lojze veder, da je celo svojega zvestega »kolega« pozabil.

»Pa se tudi ne bom, dokler ne bo v mojem okrožju postojanke!«

Obema je zmanjkalo besed. Zazrla sta se v sonce.

V mestu je bila ura.

»Kolega! Osem bije! Jaz tukaj, centrala pa na koncu mesta.« Že je držal za kljuko. »Kolega, pazi se! Nisi iz železa. Brez zamere. Servus! Z Bogom!«

»Pozdravljen!«

Vrata so se zaprla.

»Še več kot iz železa!« je zaklical uporno v Lojzetove besede, ki so mu še vedno brnele v ušesih. »Iz krvi in duše! Zato v boj za delavce! V boj še zanjo!«

Kot iz bronca je stal ob oknu, oblit s sončno lučjo, z žarečimi očmi pod neizprosno čelom.

Mimo vseh bridkosti, ko se je spominjal, kako je moral od doma, ker ni hotel v bogoslovje, kako je v lakoti in mrazu nastopil svetlo službo pisatelja; mimo grenkote pelina, ki mu je še to uro cvetel na novi poti; mimo žalosti, ko je videl, kako se naše delavstvo izgublja v rdeči organizaciji: mimo vsega tega mu je vstajal blagoslov ob spominu, kako je vedel, da se ustanavlja katoliška delavska organizacija, in kako je stopil sam med njene graditelje; kako je tam našel Lojzeta, ki mu je postal najboljši prijatelj, in kako je z njim ustanovil prvo postojanko nove organizacije.

Iz tega blagoslova pa sta mu vstali moč in radost, da bi zavriskal in zapel: »Na delo! In, Lojze, ti boš moral z mano v boj za delavce! V boj še zanjo . . .«

Z razvnetim obrazom se je globoko sklonil v mačice, v sonce in pomlad . . .

(Dalje prihodnjič.)

Pivec Katica:

V bolniški sobi

Tudi v majskih dneh se lahko govori o trpljenju, tudi v majskih dneh ne nehajo trpeti.

Zunaj se lovijo sončni žarki med svežim zelenjem in če pripre oči, se zdi človeku, da doživlja prikazen — vse polno svetlobe, še več, vse polno zlata. Tolikokrat se pomudi pogled tavn zunaj, vse hrepenenje se razteza tja. Zakaj? Morda zato, ker je vse okoli velika soba z vrsto postelj — belo pregrnjenih, na njih leže mrtvo, z razrvanimi dušami, bolni. — Kot ječa je ta soba z okni, skozi katera se sonce roga, drugič tolaži in nebesna plavina izvablja solze iz velikih, žalostnih oči bolnikov. Oni in jaz, vsi hrepenimo. Ne vedo, da hrepenim tudi jaz — jaz pa le slutim silo njih hrepenenja. Včasih me obide nekaj žalosti podobnega in takrat se v meni javi usmiljenje do vseh teh bledih, izmozganih od bolezni in življenja, ki včasih nehajo upati. Pa moram biti vedno vesela in smejoča, kot da moram jaz sama izpodriniti ves mrak in kot da moram pomagati soncu, ki sije in greje v teh majskih dneh. Od obraza do obraza hiti pogled in se srečava s pogledi — prošnje ugibava in želje razume — korak mu sledi, roka poboža, beseda tolaži in skuša biti močna. Od vsake postelje, belo pregrnjene,

od blelih obrazov prihaja tik do mene, ne smem se zmotiti — to je zaupanje. In upanje, ki je ugašalo, ali ni močno kot onile žarek, ki je preko majniškega oltarčka se lahko dotaknil belih pregrinj? Ali je zdaj trpljenja konec? Od kod prihajajo vzdih? Kje govori nekdo nekaj čudno lepega in zopet strašnega? Da, tam v kotu je njen prostor, kmetska žena je, mlada s svojimi triindvajsetimi leti. Morda toži za otroci, za možem? Tihó se približam njeni postelji.

Temni lasje ji padajo preko koščenih ramen na bele grudi in se sprijemajo s srebrno roso, ki raste iz belega čela v mukah. Široko odprte oči gledajo zgubljeno v strop, kjer trepečejo svetle sence kostanjevih vej — potem se te oči ostro ozro vame. Pobožam jo brez besedice in ji obrišem pot. Daleč je njen duh — vse lepe dežele je obrodil. Vse življenje je hrepenela in zdaj je tako nenadno uresničen njen sen — sreča, sama sreča. V tej lepi, drobni glavi pa razbija in se lomí — boli — to je silna bolečina, ko je najhujša, jo izvabi nazaj v življenje trpljenja — le kratek hip in spet jo prav ista bolečina pogrezne v sen. Ni še konec muk! — Med tem mi govori in čeblja, me kliče in moram stati ob njeni postelji. Pravi mi o zdravlilih, o boleznih, na koncu pa vsikdar vpraša: »Ste me razumeli? — Ah, saj me niste!« Pritrdim ji ... — To je usoda — ne izmakneš se ji — v dveh letih umrem nasilne smrti ... 18. avgusta ob šestih zjutraj — ste me razumeli? Ah, bolnica, to je velikanska solza gorja — to je hiša trpljenja in muk, jaz jo poznam. — Začudena prisluhnem njenim izrazom in ji grem z roko še in še preko čela. Tanke ustnice so ji ukrivljene v neki bolečini in pripravljene na novo, lepo besedo, ki pa ni prišla več.

... Kdo si ti — oh, saj te poznam, Lenka Tomaževa si ... tvoje ga brata Tineta sem tudi poznala ... zgodaj je umrl ...

Obraz se ji huje spači v bolečinah. ... Kajne, danes je avgust! — Maj je — ji odgovorim in se zazron v sončni dan. Ali res ni zanjo poslan nobeden žarek? Ali je ne bi prav tako razveselil kot mene? Zaželela sem si, da bi padla izpred njene duše koprena teme in bi ji mogla povedati, kako lepo je zunaj, ko je maj. Njena žuljava roka bi jo spomnila polja in njen duh bi se za hip osvobodil ječe in bolečin.

Zapuščam jo. Od nekod sem slišala vzdih — od tam še drugi in še eden. Hitim od postelje do postelje in daleč sem takrat jaz, kot da ne poznam želje in hrepenenja svojega; tudi zame se ni prikradel žarek v veliko sobo. — vse zanje — samo zanje. Trpijo, čutim, kako silno je to trpljenje. Od svojega bi jim dala zdravja in tisto malo sreče, ki jo imam ...

Tako minevajo dnevi — tako hite ... Le včasih se prikrade iz najbolj skritega kotička srca nekaj — ne upam si razlagati tega čudnega občutka. Zalotim se kje, kjer nikogar ni, ali pa ob postelji, ko močim razgreto lice, ali ko slišim vzdih nevolje — zalotim se tujo — nekje drugje, daleč od vzdihov in sram me je. Kaj je bilo to? Tisto hrepenenje, ki je ravno hotelo planiti ven v sonce. Še enkrat me je sram. Nekoliko bolj počasi naredim korak do druge postelje. Velike, otožne oči dekleta me vso prevzamejo, njenemu nežnemu glasu prisluhnem in moram pozabiti, da tam zunaj na vrtu cvete in dehti španski bezeg, da se grmi nalahno majejo v majski sapici, da sonce zlati zvonike cerkve sv. Petra, od koder prihajajo težke, globoke melodije življenja in smrti. In včasih pozabim, da je še lepše doživeti maj tam daleč, kjer so široka polja z mladim žitom, kjer po gozdovih zeleni bukovje, kjer je vas skrita pod belim pajčolanom in kjer po majsko kliče vsa zemlja ...

Kupujte pri tvrdkah, ki
oglašujejo v Vigredi!

VEČER

*Tako zvoní — in v tih večer
za spevom spev se utrinja,
večerne zarje zlat odsev
v neskončnosti izginja.*

*Drevesa v sencah trat molče.
Te sence me obkrožajo,
narahlo, zvesto me slede,
vse radosti me božajo.*

*O pojdem in bom skril obraz
med bele, svetle sanje,
polnoč bo in bo tonil čas
in sijal bo vanje.*

IRENA KIRM:

Umirajoča mamica

»Z dneva v dan pojemajo moje moči, ti moje milo, sladko detece. Ostalo boš samo brez mamice! Samo, drobno...«

»Dobrotni Bog, naj živi za srečo mojih sanj prve mladosti. Mamica biti! Uteši Ti silno hrepenenje mojega srca, Ti dobri, Vsemogočni, ustavi nit življenja, da živim za detece ljubljeno drobceno, komaj rojeno.«

»Ljubo detece, iz tvojih mehkih ustnic bi izpila tvojo dušico, tvoje malo življenje, saj v tebi živim te zadnje trenutke, ti zlati otrok, ti uresničenje mojih sanj.«

Objela jo je lahna nezavest, samo šumenje obleke mlade usmiljenke je motilo zbranstvo mrtvaške tihote...

Mlada mamica se bori s smrtjo; odnesli so ji otročička. Roke steguje po njem, zdaj ga pritisne na srce in govori vso ljubezen, ljubezen materino. —

Nad zibko se sklanja mladi oče, mož... En sam ta strašni dan ga je postaral v starca. — Javili so mu strašno resnico: žena umira... Detece pa je spančkalo mirno in pokojno, saj je plavalo v bogastvu materine ljubezni, ki je najbogatejša v težki uri slovesa... smrti.

»Detece drago, drago tudi meni, naj Oče nebeški hrani ta zaklad materine ljubezni, kot njeno največjo zupuščino in On, ki zna za naše še nerojene trenutke, naj jih takrat natrosi za te, detece! po katerem edino še hrepeni umirajoča mamica... Nikoli ne bo raj Tvojih nedolžnih oči tolažil zavesti njenega življenja! — Nikoli detece drago, ne bo slonelo tvoje vroče lice na materinem srcu, nikoli. Detece, počivaj mirno, a žal je še meni, da bo tvoje življenje brez zemskega raja: brez mamice! —«

Po temni sobi pa je stikala smrt, in se režala obupnim klicem umirajoče...

Srce usmiljenke se je krčilo ob pogledu smrtnega boja mlade mamice. Sočutno in ljubeče so brisale njene roke potno čelo, čutila je vroč dih ustnic... Zbežala bi, da bi ne bila ona tista, ki bo morala dati mladi družini strašno resnico... mrtva...

Mamica stopa v večnost —, detetu pa pojejo angeli pesmico o rožah in soncu, o igračkah in ptičkih, o planinah in Jezuščku; pojo mu pesmico o življenju...

KMEČKA

*V našem življenju kraljuje pomlad,
zima, poletje, jesen so ji bratje,
mi pa smo večni, večni svatje
plodne zemlje.*

*Njeki orači brazde znojimo,
vse drugo pustimo
Gospodu Bogu.*

*On jo oblači, hrani in greje,
sejemo, žanjemo mi.
Dlan nam je žuljava,
lice rjavo,
srce pa nam zdravo poganja kri.*

*To je moj rod:
Očka lan seje, mamica prede,
sestrica balo mi šiva,
bratéc na skrinjo rože ustvarja,
ženin moj streho pokriva.*

*Šla bom in nesla žulje na dlani,
delala bom in molila,
ljubila bom novi košček zemlje
in otroke slovensko učila.
Oh, pojdi z menoj, Gospod!*

Munih Joži:

On je pač fant!

Pod mizo leže čevlji. Na posteljo so vržene hlače, nogavice pa leže ena pri vratih, druga pod polico. Iz kamre vpije moški glas: Daj mi srajco, očisti mi čevlje — ali še vedno nisi prišla gumba k hlačam? Dekle v kuhinji se jezi: Zvečer čistim in umivam doma. On pa prikolovrati in se sleče, vrže kos obleke sem, drugo tam. — Kakor nebogljen otrok je, prav vse mu moraš k rokam prinesiti »Tiho bodi,« jo svari mati, »on je fant, saj veš, da mu moraš postreči!« Torej fantov privilegij je, da sme povsod napraviti nered, da mu ni nikdar treba reči »hvala«, še manj »prosim«.

Čemu pa so ženske pri hiši, ti moj ljubi Bog, če ne zato, da čedijo, perejo, šivajo? Mislim pa, da bi tak mož ali mladenič kaj čudno pogledal, če bi se enkrat samo za poizkušnjo obrnilo. Samo za eno soboto. Njegova žena — sestra bi prišla domov — sedla k peči, kadila cigareto za cigareto in stresala pepel na pravkar umita tla. Ko bi skromni bratéc očistil in izlikal njeno obleko, izleštil čevlje, pripravil nogavice, bi godrnjala nad njim: »Uh, še sedaj ni večerje, kaj le neki delaš celi dan, ali ne vidiš, da moram še tja in tja iti.« To bi bilo vika in krika! In vendar, ali ni mnogo ugodnejše in mirnejše življenje, če smo vljudni. Besedica »prosim« ni tako dolga, pa jo vendar tako malo uporabljamo.

Poznam mater, ki ima štiri sinove. Pomijejo ji tla, posodo, posteljo posteljejo, prinesejo drva in narede vse one malenkosti, ki o njih pravijo takozvani »fantje«, da je delo le za dekleta. To niso več otroci. Najstarejši je že uradnik pri industrijskem podjetju, druga dva sta gimnazijca. In vendar se ti dečki ne sramujejo delati svoji materi vse ono, kar bi storila hči. Zakaj? Zato ker jih je ta mati razumno vzgojila. Ni jim iztrgala kuhalnico iz rok, češ, pusti, to je le za ženske! Če to mati stori, s tem nevede postavlja svoje delo na nižjo vrednost, ter vzbuja v dečku predsodke, češ, delo doma, delo v kuhinji, delo ženske ni nič vredno. Res, žene in matere za svoje neprestano delo niso plačane. Nikdar ne morejo reči, toliko sem zaslužila, če jim je usojeno, da skrbe za družino, za može, otroke, one imajo tisoč drobnih skrbi, brig in dela. Vendar ne bo njihovo delo nikoli pravilno ocenjeno, če se same ne bodo znale ceniti. Ni namen tega članka, da bi sedaj naenkrat morali fantje in možje tekati s cunjami za prah po hiši in brisati, ribati — prati.

To vse žene in dekleta prav rade store — le to bi bilo zaželjeno, da bi tak fant, ali mož, ki misli, da sme razmetavati in puščati čike, obleko, čevlje povsod, ter pri tem biti s svojim bližnjim še prav nevljuden, da bi spoznal, da to ni prav nikaka čast, če si fant, ampak — kakšen fant, to je — človek si?

Mira Toff-Hibšer:

PRED MARIJO

*Dehteče rože venčajo oltar,
ki ljuba Mati božja v njem stoji;
jo blago osvetljuje lučic žar,
dobrotno zre nas z milimi očmi.
Z vzdihljaji naše jo rosi češčenje,
k Njej upanje nas vodi, da bolest
ublaži nam, uteši hrepenenje.*

*Poglej naš čas, o Mati, razrvan
je in z duhovi zlobnimi navdan!
V nas neprestano bije težek boj
med dobrim, zlom. O, marsikdaj zaman
nam kliče vest: »Zamisli se, postoj,
o človek, da v pogubo ne zdrviš!« —
a nje besede so kot vetra piš.*

*Glej, o Marija: bridkosti naših dni
ležé nam v srcu, kakor težek kamen!
Tako nesrečni smo, razdvojeni . . .
O daj, da bi ljubezni Tvoje plamen
zajel nas, da bi vsi se prerodili! —
In svet postal bi lep in v jedru zdrav,
da bi bili med seboj si dobri bili.*

Izobraženo dekle

(Nadaljevanje.)

PRI DELU.

Poklic ali tlaka?

Novico ti hočem odkriti, sestra, to novico namreč, da delo ne pogoltne človeka, kakor nekateri mislijo in si predstavljajo delo kot nekakega moloha, ki čaka z odprtim žrelom na človeka - delavca in ga kratkomalo požre. Nikakor ne! Delo je naš najboljši prijatelj. V naši zgodnji mladosti nam je delo še igra, v poznejši mladosti učenje in še pozneje, v zrelem življenju naš življenjski poklic. Delo nam da vse dobro, kar potrebujemo za življenje: pouk, razvedrilo, vsakdanji kruh in polno življenjsko vsebino.

Povej mi, sestra, zakaj pa se dela bojiš? Morebiti zato, ker delo mnogotere ljudi dolgočasi in jih včasih tako posurovi, ker jim kruh, zaslužen z delom, ne diši? Toda, verjemi mi, tega ni krivo delo, ampak ljudje. Kdor namreč dela ne smatra za svoj poklic, ampak le za vsiljeno tlako, temu v resnici tudi delo tlaka postane. In še to ti moram povedati: tako delo je tudi vse prej kakor pa veselje.

Eno pa je gotovo: Brez dela ne moremo živeti. Toda: eden ga opravlja z veseljem, drugi z nevoljo, ta z ljubeznijo, oni pa se neprestano bojuje z njim. A vse nič ne pomaga: delo mora opraviti, ali z veseljem, ali pa z jokom, če drugače ne zna.

Tudi od tebe je odvisno: ali hočeš svoje delo smatrati za poklic, ali ga hočeš imeti kot trdo tlako.

Tudi pri delu so potrebna pravila za spodobnost.

In to v govorjenju in vedenju, pa tudi v obleki. Žal so le redki, ki to vedo. Tako se zgodi, da nekateri smatrajo delo za čisto nekaj domačega, kjer naj bi ne bilo treba nikake pozornosti, drugi pa za obliko družabnega občevanja, ki zahteva mnogo pažnje.

Šola.

Poznala sem deklico, ki je bila prav slaba učenka, vendar je vsako jutro komaj čakala, da je šla v šolo. Seveda je ni vodila želja po znanju; pač ne. Vendar ni mogla nikoli dovolj dopovedati, koliko zabave jim napravljajo v šoli med poukom razni domisleki, ki jih za hrbtom učiteljice previdno izvajajo in zaradi varnosti pred njo porabijo vso pazljivost, ki bi jo sicer morale imeti za pouk. Seveda mala ni imela niti pojma o tem, kaj je šola in si jo je predstavljala kot zabavišče, ali najmanj kot otroško sobo, kjer se otroci igrajo po mili volji.

Seveda pa se boš vprašala, ko si to prebrala, če sploh v šoli ne smeš biti dobre volje.

Jaz pa odgovorim, da ni le samo dovoljeno, ampak tudi potrebno, da se vsakega dela oprimumo z veseljem in dobro voljo. Seveda pa pravim

delo in ne igro! Če bi brala pod klopjo povestno knjigo, ali pisala listke za svoje sosede, jim nagajala, uganjala šale in burke, da bi se ti smejale, potem bi seveda čas ne porabljala pravilno in bi delo, ki ga imaš vršiti v šoli, zanemarjala, potem bi bila kriva prestopka in poleg tega bi te vsak dostojen človek imel za neolikano in nevzgojeno dekle. Če se ti kljub temu zdi moja trditev prestroga, pač kažeš svojo duševno revščino.

Sošolke.

Ako bi se s svojimi sošolkami norčevala, iz slabše oblečenih součenk, ali iz onih, ki niso tako nadarjene, kakor ti, bi bilo to izpričevalo tvoje in tvojih tovarišic duševne revščine, poleg tega pa tudi znak hudobije. Saj je mogoče, da vse tvoje sošolke niso ljubeznive. Ta ali ona ima zaradi nerednih razmer doma ves nemiren izraz. Ti pa je ne glej tako, ampak misli, kakšna bi pač bila, če bi imela lep in miren dom, kakor ti in vsaj nekoliko tiste ljubezni, ki jo tebi dom nudi. Zavzemi se zanjo in in se ji približaj vedno z vso ljubeznivostjo in obzirnostjo in misli na to, kako bi bilo tebi, če bi se v podobnem primeru nekdo zavzel zate!

Še nekaj bi s tem v zvezi rada povedala! Iz besednjaka vseh mladih deklet bi rada črtala celo vrsto besed. Saj me že tako začudeno gledaš, pa je res! Vse robate, nevljudne, grobe besede, vse zahteve, ki jih stavite namesto prošnje. Vse besede baharije, nevoščljivosti, obrekovanja, opravljanja, vse čenče in izbruhe nagle jeze. Na mesto njih pa bi postavila lepe besede prisrčnosti, hvaležnosti, razumevanja in odpuščanja ter vsakršne dobrote.

Učitelji.

Učitelji so prav tako ljudje, kakor vsi drugi. Zakaj bi zahtevali popolnosti od njih? Zakaj se norčuješ iz njihovih morebitnih nerednosti in nerodnosti? Ali misliš, da si delaš s tem kratek čas in si spletaš slavo, če domov grede, ali v tramvaju ali v zvezi s šolskimi dogodki grdo o njih govoriš in se iz njih norčuješ? Ali jih v svojem sramotilnem govorjenju celo imenuješ? — Lahko mi verjameš, da hočejo vsi učitelji dajati najboljše od tega, kar imajo, svojim učencem. Če boš kdaj sama prišla na odgovorno mesto, in ti bo zaupano vodstvo otrok v zavodu ali v šoli, potem boš videla, kako težka naloga je to.

Veliko in težko učiteljevo delo je tudi polno odgovornosti. Nekoč bo moral pred Bogom dajati odgovor, kako ga je opravljal. Pa tudi ti boš dajala odgovor, kako si njegovemu delu s svojo dobrohotnostjo pomagala, ali si mu s svojo pomanjkljivo spoštljivostjo ovirala uspeh.

Visoka šola.

Toda ti si morebiti nižji in srednji šoli že odrasla in obiskuješ že visoko šolo. Gotovo si že slišala, da smatrajo naval ženske mladine na visoke šole, ki traja zlasti po vojni kar naprej, za neprimerno razpasenje ženske emancipacije in popolne prostosti mišljenja. Žal, da ta tožba ni neutemeljena. Med dekleti, ki se poganjajo za univerzitetno diplomó, je mnogo takih, ki so izbrale visokošolski studij le zato, da se pokažejo, da pridejo

do kruha, ki bi ga drugje ne dosegle, ali bi jih bilo sram, iskati ga tam, kakor navadni ljudje. Mnogo je tudi takih, ki samo slepo slede modi. Vse pa pozabljajo, da univerza ni kak zabaven lokal, ampak šola in da mladi ljudje niso zato tam, da ti delajo poklone, ampak jih moraš šteti edino le za svoje šolske tovariše.

Žal, da je le bridka resnica, da mnoga dekleta prineso na univerzo ne le samo našminkane obraze, ampak tudi izzivalno vedenje, željo po uganjanju in še mnoge druge, vsakršno nežnočutje plemenite žene žaleče lastnosti, ki se seveda lahko razživljajo med mladino različnih spolov.

Če si, ljuba bralka, tudi ti visokošolka, te prosim z ozirom na tvojo lastno bodočnost in bodočnost svojih tovarišic, ki jim je poklic resna stvar: Prizadevaj si vsaj v najožjem krogu preprečiti tako vedenje in glej, da pripomoreš s svojim resnim studijem in delom ženskemu delu do spoštovanja! Kadarkoli zlorablja tovariš pravico tovarštva z besedo ali dejanjem, posvari ga, če ne pomaga, ga pusti v miru! Če se pregreši tovarišica proti notranji, od Boga dani postavi, jo opomni ljubeznivo in prijateljsko! Če kljub temu zaide, se ne druží z njo, ampak hodi svojo pot! Uči se in študiraj! Ne brigaj se za govornice! Bodočnost bo pokazala, da si imela prav!

Ne daj se motiti, če ti pokaže tvoj studij, zlasti na medicinski fakulteti, naravo in različne pojave življenja v vsej nagoti. Notranja spodobnost tvoje duše mora poznati razliko med poklicnim delom in družabnim življenjem. Kot zdravnica smeš mirno in brez sramu govoriti o vsem, kar služi in pospešuje jasnost in znanje tvojega poklica. Toda kot žena ne smeš nikoli rabiti problemov življenja za predmet svojim razgovorom, ker to ne spada v javnost.

Pomisli na dobre zdravnike! Svoje bolnice preiskujejo, kakor zahteva njih poklic. Toda če jih srečajo v družbi, stopi pred ženo vljuden, čislan, korekten mož. Zakaj se odrečejo tako lahko mlada dekleta sramežljivi skromnosti in odpovedi, ko vendar spada k njihovemu naravnemu bistvu?

Mnogoteri, tudi že mladi ljudje, opazujejo današnje življenje z dolgočasnim, hladnim pogledom. Zdi se jim, da je življenje grdo in ga ni mogoče prenašati. Glavni vzrok za to je ta, da so raztrgali prozorni pajčolan idealnosti, ono kopreno, s katero zagrne duša vse telesne resničnosti, da more prenašati tudi nelepo v življenju. (Dalje prihodnjič.)

Lojzka Horvatičeva:

MOJA PRVA PESEM . . .

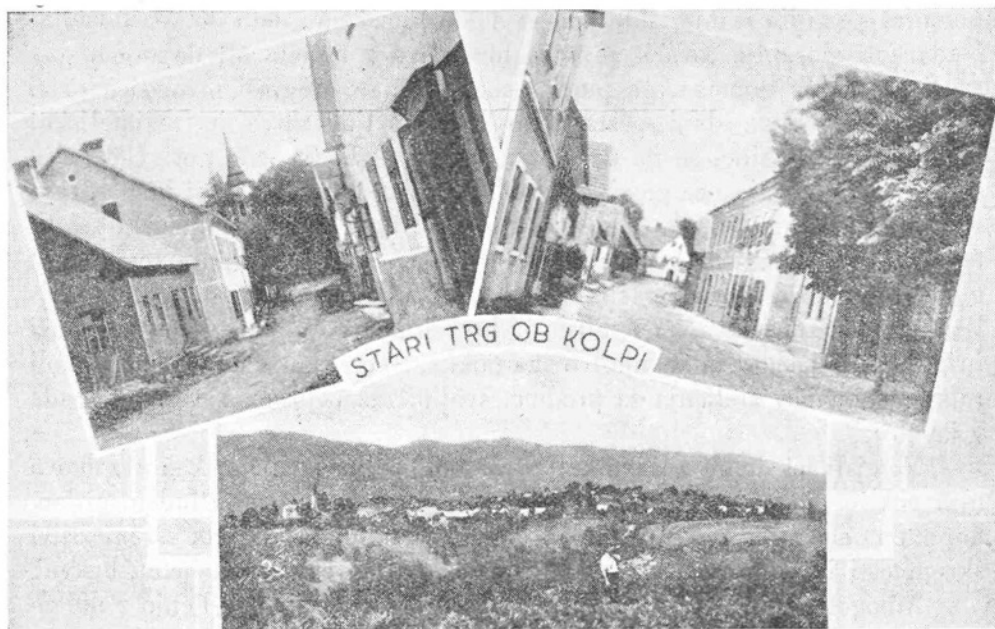
*Na nevidni harfi
je duša z mehкими prsti igrala
nalahno, boječe, ko da škrlatne rože
v belo svilo bi tkala . . .*

*Zaplakale so strune
v pesmi prvi nebogljene
in drhtele kakor živa bitja
v svoji boli nemi . . .*

*Odslej boš moja govornica,
pesem tiho plakajoča,
izpoved duše boš —
molitev vroča . . .*

Tečaj v Starem trgu

Kje pa je ta Stari trg? Kar z vlakom do Črnomlja, potem pa počakajmo na poštni voz, ki nas v 3 urah pripelje v zaželjeni kraj. Nekakšni srednjeveški duh nas prevzame, ko sedimo na vozu med poštnimi paketi, voznikom in svojevrstnimi ljudmi, ki mešajo slovenščino s hrvaščino in še malo po svoje zategujejo. In ta čudna vožnja v hrib mimo ciganske vasi, mimo kamenitih in lesenih bajt, obdanih s prepletenimi plotovi, skozi gozd, mimo skal, ki so polne »hajduških jam«, spet druge skale pa razmetane kot ovčice med nizko trnje! Po 3 urah samotne vožnje že kar z veseljem zagledamo večjo naselbino, — Stari trg. Je to vas na kraški rebri nad

mirno in zeleno Kolpo. Hiše so mestno tesno vsajene ob cesti, da napravijo vtis trga. No, saj nam zgodovina priča, da se nismo dosti zmotili.

Že beseda sama nam pove, da je Stari trg že stara vas. Saj, če pomislimo na nastanek najstarejših selišč, vidimo, da ima prav Stari trg precej teh pogojev. Lega ob Kolpi, ki tvori naravno zvezo med Slovenci in Hrvati in dober gorski, a vendar mil zrak je privabil že zgodaj ljudi. Na njivah pri Starem trgu so našli izkoptnine predzgodovinske dobe in blizu rimske grobove. V začetku mala naselbina se je razširjala in počasi postala središče trgovine med Slovenci in Hrvati ob Kolpi. V srednjem veku je trg dobil tudi posebne trške pravice. Kdor jih je kršil, je delal pokoro na sramotnem kamnu, čigar ostanki se še vidijo na trškem župnišču.

Podjetni Tržani so se hoteli tudi v cerkvenem oziru osamosvojiti. Sezidali so si cerkev, ki je bila prvotno podružnica črnomeljske fare, potem je bila samostojen vikarijat in od l. 1248. že samostojna župnija, podrejena

najprej oglejskim patrijarhom, nato goriški nadškofiji in zdaj ljubljanski škofiji.

Nova doba za Stari trg nastopa v času roparskih vpadov turških paš iz Bosne in pozneje iz Hrvatske. Ob Kolpi so imeli naravno pot preko Starega trga, sosednega Predgrada na Kočevje in Ribnico ter Ljubljano ali dalje na Notranjsko. Vse kraške skale ob Kolpi bi znale pač mnogo povedati o turških vojaki, o trepetu trških prednikov in njihovem skrivanju v pripravnejša zatočišča. Na »farovških« njivah na Vidmu pod pokopališčem je stal trški grad. Tega so Turki v začetku svojih pohodov razrušili. Ker je bil slabo utrjen in ker pohodi Turkov niso kmalu ponehali, ga niso več sezidali. Ljudje so se zatekali v utrjenejši grad Poljane, pol ure od Starega trga. Tudi trgovina in sejmi so se prenesli h gradu, tam je nastal novi trg, dočim se je Stari trg stalno začel imenovati s tem imenom.

Prebivalstvo je v turških časih nekaj padlo v bojih, nekaj se izselilo, zato so prišli v malo naselje vasi Hrvati in nato še Uskoki.

Tako mešani kraji so se po propadu turške moči zopet opomogli, sejmi so se povrnili v Stari trg, a izgubili so svoje srednjeveške privilegije. Posebno dobro je šla trgovina z lesom in živino. V zadnjem času so prihajali mnogi reški in tržaški prekupčevalci. Zdajšnji ljudje še dobro pomnijo vsele »trstinarje«. Prišla pa je svetovna vojna, prav v tistih dneh je stekla železnica: Novo mesto—Črnomelj—Karlovac. Promet je krenil čisto drugo pot, zaprle so se meje po vojski, po nekaj letih je nastopila še svetovna kriza, ki je Tržane spravila v težak položaj. Ostalo je dvojno: ali v svet za kruhom, ali ostati doma z lakoto za mrzlo pečjo, ker kraška zemlja je pre-revna, da bi nahranila vse ljudi. Grenak jim je spomin na nekdanje lepše, slavne, a tudi burne čase. — V zadnjem času je banovina priškočila ljudem na pomoč z gradnjo novih cest.

In da bi znalo ljudstvo prav obrniti vsaj te pridelke svoje zemlje, je Dekliški krožek preskrbel po Krščanski ženski zvezi dekletom gospodinjski tečaj. Takšne vrste je to prvi tečaj v Starem trgu. Toda, takoj so nastale težkoče, kdo bo kril stroške. Spet je pristopila banovina s podporo, nekaj je tudi pomagalo sresko načelstvo. Tako se je 15. okt. 1938. l. tečaj otvoril. V zaupanju na božjo pomoč in s pogumom je šlo 16 deklet v praktično učenje. Lepo jih je bilo videti, ko so vsa mlada in vesela šla v sončnem oktobrskem jutru proti Prelesju, pol ure oddaljeni vasi od Starega trga. Vsako jutro so veselo hitela od vseh strani v gostoljubno županovo hišo v prijazno Prelesje pri Kolpi. Tečaj je vodila gdč. Anica Pušenjakova, ki se je kmalu oživela v gospodinjski značaj kraja in temu prilagodila delo v tečaju, zlasti pri kuhanju in šivanju. S svojo mirno in ljubeznivo preudarnostjo je lepo vodila dekleta v udejstvovanje pametne in štedljive gospodinje. Pri učenju je pomagal č. g. župnik in tudi trško učiteljstvo. Še prekmalu je tako prišel božič in z njim konec tečaja. Dekleta so pokazala na lepi razstavi v župnišču v Starem trgu, da so se res nekaj naučile. V dveh lepo okrašenih sobah so pokazala svoje izdelke. Ljudje so razstavo dobro obiskovali, četudi je prav tisti dan nastopil hud mraz in je vela huda burja. Še pred koncem so tudi pokupili vse »dobrote tega sveta«. Niso se mogli načuditi, da se morejo dekleta v tako kratkem toliko naučiti. Odhajali pa so z mislijo: »Še je treba takih tečajev k nam.«

Lojzka Horvatičeva:

DARITVENI SIMBOL . . .

*Simbol moje sreče v podobo križa
je vlit —
v škrlatno rdeče cvetje žrtev in odpovedi,
z ljubeznijo je ves ovit . . .*

*Gospod!
V dnevih tvojega obiskovanja
pred znamenjem sem svetim
svojo dušo kakor večno luč prižgala . . .*

*Vse cvetje,
ki mi ga življenje nasulo je v roke,
sem odložila —
in kakor sončna roža
sem dušo svojo k znamenju kraljevskemu
privila:*

*Gospod, hočem, da tvoja volja se zgodi,
ko po križu stopil si v življenje moje —
in da žrtev, v srcu tebi posvečenem
ko rubin blesti v kelihu daritvenem — —*

Deklica na tuje gre...

Draga Micka iz Sv. Jurija ob Ščavnici!

Kako neizmerno sem se Te razveselila v naši »Vigredi«, čeprav Te osebno ne poznam! Veš, tudi jaz sem pri Vas doma. Zelo rada čitam »Vigred«, je pač nekaj nenadomestljivega; posebno so mi pri srcu članki: »Deklica na tuje gre...« in »V naših krogih«. Oj, kako prijetno de, ko prebiraš tale drobna pisemca, polna tožbe, hrepenenja in ljubezni, a pisemce iz domačega gnezdeca pa vrže vse spomine, želje in hrepenenja na en kup predte. Zato si ne morem kaj, pa Ti pišem danes tole pismo, saj ne boš huda.

Tako lepo si pisala o mami! Da, sestra, ko bi Ti vedela, kako ljuba nam je mati še takrat, ko se vržene od usode v svet, lovimo včasih obupno iz vrtinca življenja same. Časih si mislim, ko bi bila vsaj mati tu, pa bi rekla samo eno besedo tolažbe ali nauka, pa se Ti vse najtežje odvali iz srca. Tu in tam me obiše drobno pisemce od nje, ki vedno iznova povprašuje: Ali si še pridna, ali še kaj moliš, si zdrava? Marija naj Te obvaruje! — Povem Ti, draga Micka, da nas materina molitev velikokrat obvaruje. Saj Mati nebeška ne more odkloniti prošnje materinega srca.

Velika noč je tu, da, velika noč. O sestra, ko bi Ti vedela, kako si želim zopet enkrat »vzitem« doma! Doma je vsa drugačna velika noč. Vsa narava je nekam skrivnostno tiha ob božjem grobu in je spet vsa veličastna ob vstajenju. Še nekaj bi morala prej zapisati: spomine na cvetno nedeljo, ko bo naša bela cerkvena vsa v rožah in zelenju. — In velika sobota! Ko boš vsa vesela zadela košaro na glavo in se boste dekleta kosale, katera bo imela lepši prtiček na jerbasu. In zvečer, ko bodo zažareli z vseh bregov kresovi! Jaz bom pa vsa trudna in izmučena od neskončnega snaženja in kapric ljudi, ki jim služim, s hrepenenjem mislila na dom, na vso tisto praznično in vzvišeno lepoto, ki jo prinašajo prazniki seboj in opajajo srca. Mislila bom o »remenicah«, kresovih in o naših domovih. Potem pa bodo zopet prišle hladne in mrzle dolžnosti službe in paziti bom morala, da zopet ne bo kdo izmed njih imel povoda očitati mi, da mislim na vse drugo, le na svoje delo ne. Pa to ni res, Bog ve, da ne! Kaj morem za to, če mi od časa do časa misli pohitijo v domače kraje in mi radi tega kje kaj spodletijo! — Pa kaj bi tožila, saj je tudi naš stan Bog postavil! Imamo tudi vesele strani, le da jih mnoga ne vidi in ne zna najti, zlasti. če le preveč na dom misli. Potem se ji seveda vse le prečno zdi. —

Boš že gotovo huda, ko toliko čakam. Pa naj še tole napišem, kar mi je na srcu! Gotovo si ena izmed prvih v dekliškem krožku. Joj, kako rada bi enkrat oblekla plavo krilo, belo bluzo in čepico na glavo! Toda čas mi ne dopušča tega in zastonj si želim, da bi se mi ta želja uresničila.

Oprosti, draga Micka, mojemu pismu, razmetano je, prav tako je, kakršnega pišejo ljudje, ki nimajo nikoli časa. In med njimi sem jaz. Vendar upam, da se me bo še kljub temu kdaj spomnila. — Prav prisrčno Te pozdravlja Mari iz Ljubljane!

Tončki v Francijo pišejo rojakinje.

Ne moreš si misliti, kako vesele smo bile Vigrednice Loške doline, ko smo brale v marčevi številki Tvoj dopis in že Tvoje pozdrave, češ, pa se je le oglasila ena naša, saj upam, da Te smemo imenovati našo, čeprav se že dalj časa nisi oglasila. Pa v tolažbo so mi priplavale pred oči besede ge. urednice Marije, ki tako lepo odgovarja na Tvoje pismo: Čim manj ima človek priliko pisati komu izmed svojih prijateljev, tem bolj pogosto je, v mislih pri njih. Ali je res tako, Tončka? Pa saj drugače biti ne more. Kako pa bi mogla pozabiti na svoja lepa, prelepa dekliška leta, ki smo jih preživele v našem krožku, polne čistega, nedolžnega veselja in poštene zabave! Kajne, takrat še nismo znale, kaj so družinske skrbi in kako težak je boj za vsakdanji kruh. Res, tudi takrat smo doprinesle marsikatero žrtev, a kaj je to mlademu človeku, če

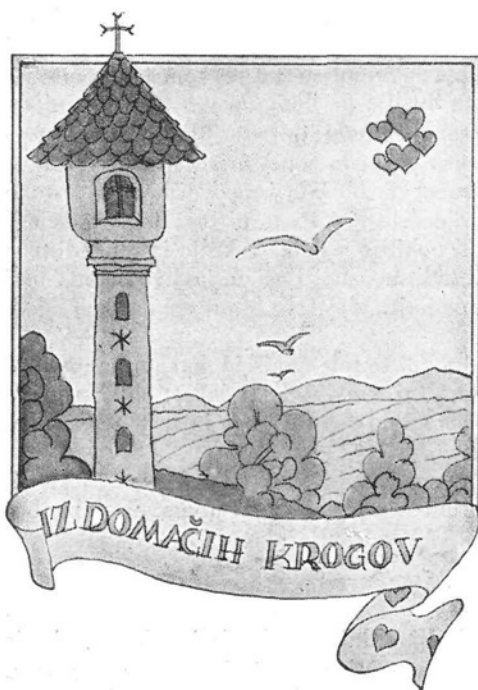
gre tudi uro daleč, večer za večerom, danes k tej, jutri k drugi vaji. Danes bi tega pač ne zmogla več in Ti najbrže tudi ne. Ostanemo nam samo še lepi spomini in pa sadovi tega dela. Bog ve, ali bi Ti vzgajala svoje otroke tudi v materini, slovenski besedi, ako bi je sama ne ljubila in se učila v mladih letih spoznavati nje lepoto. Saj srečamo večkrat slučajne, ko je mati Slovenka, oče Slovenec, a otroci tujci, ker niso starši imeli toliko narodne zavednosti, da bi poleg tujega učili otrokē tudi materinega jezika.

Tudi to Ti moram povedati, da naša mlada dekleta zopet nadaljujejo delo v krožku, kot smo ga me započele in kot čujem so postale prav agilne.

Kako vesela je morala biti tudi naša Zofka tam gori v Cerkljanskih hribih, ko je čitala Tvoj dopis, saj je vedno, ko je pisala meni, priložila pozdrav tudi za Te: Ali Ti Tončka kaj piše? Daj, pozdravi jo! Tako upam, bo ostala tudi v bodoče naša vez trajna, čeprav nas je usoda razmetala daleč vsaksebi v svet. In ko boš obujala te mladostne spomine, daruj toplo misel tudi Tvoji Micki, ki Ti je bila nekoč tako draga in kateri si se vsa zaupala.

Še nekaj ne smem pozabiti, voščiti Ti tisoč in tisoč sreč za Tvoj imendan, ki ga boš praznovala v aprilu. Kajne, draga ga. urednica, da ne boste vrgli tega mojega pisma v koš, da bo ja naša Tončka dobila za god tisoče vročih pozdravov in čestitk od vseh Vigrednic, zlasti nje ožjih prijateljic iz Loške doline. Pozdrav tudi sestri Cilki in vsej družinici!

Micka B.

DEKLIŠKI KROŽEK, SV. MARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH

Pozdravljene vse naročnice in čitateljice »Vigredi«! O, pa saj se še ne poznamo, saj ne čitate nobenega dopisa od naših deklet, čeravno me tudi pridno čitamo »Vigred«.

Moram Vam povedati, da tudi me sodelujemo pri dekliškem krožku, ter pomagamo pri igrah fant. odseka. Lansko leto smo imele 25. marca, materinsko proslavo z igrō »Sirota Jerica«, ki je nad vse sijajno uspela. Sodelovale smo pri igrō fant. odseka, »Dobrava« in »Podrti križ.« Oktobra smo pa praznovali proslavo »Kristusa Kralja,« na Štefanovo pa veliko telovadno akademijo z bogato božičnico.

Pridno pa smo se udeleževali naših taborov, posebno še mednarodnega v Ljubljani. Orisala sem Vam naše prosvetno življenje lanskega leta, a letos stopamo z novimi cilji na delo.

Nad vse potreben nam je prosvetni dom, ki ga pa z lastnimi močmi ne moremo zgraditi. Priredili bomo avgusta bogato tombolo s čistim dobičkom za prosv. dom. Prosim Vas že zdaj, sosedna društva, da nam pomagata pri prodaji tombolskih kart. 5. marca smo pa igrali igro »Črna žena.«

Naš krožek je zadela sedaj težka izguba, kajti v zakonski jarem so šle kar tri članice. Bivša načelnica s. Milka Biglezova, in še zvesti in marljivi članici s. Sluga Angela in s. Marija Zupan. Novoporočenkam želimo članice in odbor dek. krožka na potu v novo življenje obilo sreče in božjega blagoslova.

Bog živi!

Odbornica.

Marica:

BOLNA PROŠNJA

O Bog, pošlji, samo žarek
pomladnega solnca
pošlji še v mojo mladost!
Glej, dolgi dve leti že noč in dan
v postelji venem —
danes pa čutim, da zunaj zbudila
se zopet je nova pomlad.

O, kako rada samo še enkrat bi vstala,
šla v poljane cvetoče,
za Te, najlepših rožic nabrala.
V gozdu dehtečem, v slovo
bi še ptičicam malim pesem o roži zapela,
ki komaj vscvetela je, — že je zvenela . . .

Kot luč trepetajoča sem,
katere boje se vsi, da vsak čas ugasne . . .
Prilij, olja Gospod, v mojo mladost,
daj, da na novo bom spet zaživela —
a, če Tvoja je volja, ugasni me,
da dalje ne bom več trpela!

SLOVO V ZAGREBU

Že dolgo ni bilo v »Vigredi« nobenega dopisa od zagrebških Slovencev. Ni pa treba misliti, da bi to pomenilo, da je naše gibanje v slovenskem krogu v kateremkoli pogledu zastalo, ali celo nazadovalo. Nikakor ne. Pač pa je na vseh straneh naša delavnost mnogo napredovala po zamisli in vodstvu našega duhovnega voditelja, č. g. Gregorič Jožeta, kateremu se imamo za vse to zahvaliti. Danes pa nam je glavni namen ta, da širši javnosti potožimo, da nas naš č. g. voditelj zapušča.

Štiri leta in pol nas je vodil po poti katoliške prosvete k Bogu. Koliko je on storil za nas, vemo najbolj tisti, ki ga osebno poznamo in ki smo gledali vsa leta njegov trud in delo. Vsako pospeševanje in prizadevanje za naš duhovni in prosvetni napredek ter dobrobit, ki je povezan s tolikimi težavami in ovirami v tujini, je on opravljal s čudovito ljubeznijo in potrpežljivostjo. Če smo bili veseli, se je on z nami veselil, in če smo bili žalostni, je z nami sočustvoval in nas tolažil. Koliko veselja je sejal med nas s svojo prirodno živahnostjo! Globoko je razumel težo tistih src, ki jih je usodna

potreba za vsakdanji kruh iztrgala iz osrčja dragih domov ter skušal prepoditi ta težki občutek in ga nadomestiti s pristnim razpoloženjem. Njegova ljubezen do nas je bila naravnost očetovska. Zato smelo kličemo: »Dajte nam takih vzgojiteljev in naš narod bo čist!«

Zdaj, po dovrstitvi svojih študij, ki jih je vršil še poleg vsega drugega dela, se je pa poslovil od nas in odhaja na druga božja polja nadaljevati svoje delo. Ni mogoče najti izraza, ki bi bil zadosten dokaz naše žalosti radi izgube njega iz našega kroga! Resnica je: Najtežje je slovo. In zopet: Ne najdemo izraza, ki bi bil zadosten dokaz naše hvaležnosti, ki ga dolgujemo za toliko požrtvovalnost in ljubezen, ki jo je nam skazoval. Vse, kar zmoremo je le to, da ga bomo ohranili v vedno lepem spominu in da se ga bomo iz hvaležnosti vedno spominjali v molitvi.

Bog živi! —

Društvenka.

Marija Žnidaršič:

TURŠIČU SPOMIN!

I.

Ob Tvojem domu danes sem hodila,
vse tako je, kot bilo je takrat,
ko Ti si hodil preko naših trat
in Te za roko mati je vodila.

Takrat, ko nate je bolezen legla
tudi ona dom je zapustila,
se pod Trško goro preselila,
in v težkih urah noč in dan Ti stregla.

In ko Tvojo dušo je zajel večer,
nekdo s trdo roko je odpahnil dver,
Ti si šel — Ti bela roža — ah, zakaj?

Ob Tvojem domu danes sem hodila,
a misel, glej, pri Tebi je blodila,
in za hip privedla Te v domači kraj.

II.

Ko se bližala je bela žena
tiho mamica je zajokala,
sinu rada bi življenje dala,
a zaman je bila prošnja njena.

Zajokali Tvoji so farani,
ob krsti nemo glave so klonili.
saj dobrega očeta so zgubili,
molitve njih so bile Ti ob strani.

Gomila Tvoja je kot cvetna greda,
ob njej pa mati dan za dnem poseda,
in vroče moli za mrtvega sina.

Ob postelji zre name slika Tvoja,
dan slednji gre na grob Tvoj duša moja,
in z njo gre k Tebi moja bolečina.

Iskra:

ANIKINA SOBICA

Anka je šestnajstleten deklič, vesel in razposajen, poln mladostne svežosti in prekipajočega zdravja. Ona pozna življenje le od sončne strani in trnja, ki zbada in rani globoko, prav do dna duše, še ni občutila. Pot, po kateri je hodila dosedaj, je bila gladka in vodila je z malimi izjemami po ravnem. Med cvetjem, ki je pokrivalo njeno stezo, je bil sicer tudi večkrat skrit bodeč trn, ki ji je morda zadal skelečo rano, za katero je pa takoj našla zdravila pri mami. Zato je bila pot njenega življenja doslej tako lepa, ker je nanjo, kot mogočno sonce, ljubezen njene mame razlivala svoje žarke, ker je živela tako rekoč v naročju svojih staršev. Tudi pot, ki se odpira pred njo, je sončna in vabeča in Anka sama je sonce, ki s svojo nepri-siljeno mladostno razigranostjo, s svojim vedrim obnašanjem, s svojo nedolžnostjo in priprostostjo osrečuje vsakega, ki jo sreča v življenju, je predvsem sonce in največja sreča svojim staršem.

Kot je ona sama prikupna in priljubljena pri vseh, prav tako ljubka in prijazna je njena sobica. Mamica ji je namreč določila malo sobico z dvema oknom, ki gledata kakor dvojje očesc izza zelenih brajd doli na cesto in pozdravljata mimo-idočce. V tej sobici je samo ona gospodinja. In kakšna? Niti najboljše gospodinjsko oko ne bi našlo v tej sobici nereda. Pred vsem seveda skrbi Anka za to, da so tla vedno umita in snažna. Beli, čipkasti zastori, delo njenih rok, se tako lepo podajo k belim, z rdečimi vrtnicami posutim stenam. Na mizici poleg okna opazimo

vedno snažen rožast prt in vazo z vedno svežimi cveticami. Poleg stoji zelo lepo in okusno urejena knjižnica z najrazličnejšimi, lepo vezenimi knjigami, ki jo kot dobre prijateljice večkrat razveseljujejo in jo tudi poučujejo v marsičem. Mamica ji je kupila tudi šivalni stroj in Anka mu je določila prostor v svoji sobici poleg knjižnice. Na nasprotni strani poleg okna stoji belo pogrnjena postelja in poleg na steni mal kropilček z blagoslovljeno vodo. Na steni pri vzglavju visi slika angela varuha, ki rahlo sklonjen varuje malo dekletce pred strupeno kačo, ki se otroku skuša približati od strani. V tem dekletcu si Anka predstavlja samo sebe in vsak večer pogleda na sliko in potem sladko zaspri brez strahu, prepričana, da jo bo angel varoval pred vsemi kačami, ki ji bodo silile na življenjsko pot. Raz stene dobrotno zre na njo, zibajočo se v sladkih sanjah, nebeška Kraljica, vsa dobrotna in brezmadežna in iz rok ji lijejo žarki milosti. Ta slika ji je dragocen spomin na srečni dan, ki se je pred dvema letoma na praznik Brezmadežne vsa posvetila Njej in Ji izročila čolnič svojega življenja. In še ena slika visi na steni. Ta predočuje nebeškega Zveličarja, izprehajajočega se med lilijami. Ta slika jo spominja na dan, ko je z venčkom na glavi, z veseljem na licu in v srcu, s svetim pričakovanjem, vsa nedolžna, vsa dobra, prvokrat pristopila k angelski mizi. Na vidno mesto nasproti vrat je postavila Anka Marijin kip, pred katerim prižiga vsako jutro rdečo lučko in ga zna s finim dekliškim čutom tako okusno okrasiti. Meseca majnika pa se njena sobica sploh spremeni v kapelico. Okrog majniške Kraljice vse cvete in vzhud v sobi je prepojen z mamljivimi dišavami. Sredi tega cvetja se kreta Anka, sama najlepša cvetka, iz grla ji vro zvonki glasovi, napolnijo vso sobo in kipe skozi odprta okna, se zlivajo s popevko krilatih pevcev ter se dvigajo visoko proti nebu.

To je Ankina sobica, njeno pribežališče, kamor se zateče, ko si njeno srce zaželi samote. Tukaj je nihče ne moti. Nešteto ur prebije v njej, včasih v veselju, a včasih ji je ta kotichek zatočišče, v katerem mirno izlije svojo boleost v obilne solze. — Kadar se približuje očetov ali materin god, se Anka pogosteje kot sicer zapira v svojo

sobico, kjer pripravlja vezilo in se veseli trenutka, ko bo mogla z njim razveseliti svoje ljubljene starše.

Ta sobica je Anki zelo ljuba. Nanjo jo veže nebroj najlepših spominov, v njo so zaprte njene skrivnosti, njene mlade sanje. Kadar jo bo usoda odtrgala od domače vasi, ji bo slovo od sobice za slovesom od staršev gotovo najtežje. Tako srečnih trenutkov, kot jih doživlja sedaj v svoji priprosti sobici, pač ne bo doživljala v tujini nikdar več.

Emanuel Kolman:

V SPOMIN

Ti si sanjala,
da nekdam se vrnem
s pesmijo v sijaju
jutranjem srebrnem ...

Glej, ob tvojem grobu
— draga, nisi znala? —
vsako jutro pesem
z zarjo je jokala.

A si sanjala,
da nekdam se vrnem
in prinesem srečo
v jutru ti srebrnem!

Umrla si in v grobu
mrtva spiš, brez soja,
a jaz iščem v svetu
tvoj svit brez pokoja.

In pojo mi ptice,
oblaki in steze
brez miru o tebi,
jokajo v noč breze.

Vse te ljubi, vsem si
kakor dih, svetloba,
luč, toneča v senci
roč in miru groba.

Justi:

POMLAD

Zopet je prišla pomlad. Pod toplimi sončnimi žarki se vsa narava prebuja in oživilja.

Ozeleneli so travniki in bregovi, ki so vsi posejani z raznovrstnim pomladnim

Skrbite za redno stolico.

Poskusite Leo-pilule, ki že po petih, šestih urah dovedejo do lahkega in prijetnega odvajanja.

Oglas reg. pod Sp. br. 969 od 28. X. 1933

Leo-pilule

cvetjem. Ozeleneli so bukovi gozdovi, ki se taka lepo razlikujejo od temnozelenih smrekovih gozdov. Vse povsod se veselo razlega petje ptic, ki si spletajo gnezda. Ob robu gozda in na gozdnih jasah cveto šmarnice. Otroci jih nabirajo, da z njimi krasi majniški oltar. Okrog kmečkih domov pa se vsi v cvetju raztezajo sadni vrtovi.

Po poljih je postalo vse živo. Kmetje pridno orjejo in sejejo, s pobožno željo v srcu, da bi jim bilo nebo naklonjeno in, da bi jim polje dobro obrodilo.

In, ko na večer lega mrak na zemljo, ko se drevesa nalahno pripogibajo v toplem pomladnem vetriču in, ko zamre na vasi poslednji glas otrok, se oglasi iz cerkvenih lin glas zvona, ko zvoní »Ave Marijo«; Tedaj nehote klone duša, pred vso to veličino stvarstva. O kako nepozabno lepa je pomlad na deželi.

Bil je lep pomladni dan, ko sem bila v neki družbi v sosednji vasi. Pridružili so se nam trije fantje, od katerih dva sem poznala, tretjega pa ne. In prav ta tretji se mi je ob odhodu ponudil za spremljevalca.

In ko sva potem drugič hodila z roko v roki, po tistih mehkih stezah, med lepo zelenimi travniki, med njivami posejanimi z žitom in, ko mi je priznal, da me ljubi, tedaj se je tudi v moje srce naselila pomlad. Ona, tako velika in lepa, ona, katera človeka tako osrečuje in za katero doprinaša neštevilne žrtve — pomlad ljubezni.

Porodila se mi je iz otroško naivnega srca, ki še ne sluti, koliko trpljenja in prevar skriva ta navidezna sreča.

Kako lepa so bila tista leta. Kako srečna sem bila tedaj, in to tembolj, ker sem vse to doživljala ob strani moje ljube in skrbne mamice.

Minila je pomlad doma, odkar nas je za vedno zapustila naša zlata mamica. Minila je pomlad v mojem srcu. Uničeni so vsi oni lepi mladostni upi in sanje. Minila pa so tudi ona težka leta, v katerih sem doživela vso boleost prevare. V mojem srcu pa je postalo tako temno, tako hladno.

Le takrat še, kadar se ob lepih sončnih dneh povrnem med te kmečke domove, ko gledam na gručo otrok, ki vsi razigrani skačejo po travniku in, ko se oglasi za menoj nasmejan otroški glas: »Mamica, ujemí me!«. Tedaj se mi zazdi, da se je tudi v moje srce povrnil del te pomladi. — Saj so vendar ti naši mali neugnanci, te njihov otroško-radovedne oči in njihov žareča lica, ena sama velika in lepa pomlad.

DUHOVNE VAJE za dekleta bodo v Domu Device Mogočne od 13. do 17. maja. Pričetek prvi dan ob šestih zvečer, sklep zadnji dan zjutraj. Oskrbnina zna-

ša 100 din. Vodijo čč. gg. misijonarji sv. Vincencija Pavelskega.

Za *tovarniške delavke* pa bodo dvodnevne duhovne vaje o binkoštnih praznikih. Začetek 27. maja ob osmih zvečer, sklep 30. maja tako zgodaj zjutraj, da bodo mogle priti pravočasno na delo. Oskrbnina 80 din. Prijave: Predstojništvo Lichtenhurnovega zavoda, Ljubljana, Ambrožev trg 8.

»MLADINSKA HIMNA«,

ki jo je svoj čas Vinko Vodopivec komponiral kot »Orlovsko himno« na besedilo dr. Evgena Lampeta, je zdaj izšla v novi izdaji pri »Sedejevi družini« v Ljubljani. Ni je bilo že dalj časa dobiti na našem knjižnem trgu, da si je bilo po nji veliko povpraševanje. Zato je prav, da je izšla in bo lahko postala himna vse slovenske mladine. Skladatelj Vinko Vodopivec jo je za to novo izdajo preuredil, tako da bodo mogli vsi naši zbori in godbe igrati himno povsem enotno. Prav to enotnost doseči ima smisel te nove izdaje. Pesem z notami je tiskana na dobrem papirju in z razločnim tiskom ter stane 2 din. Naroča se pri »Sedejevi družini« v Ljubljani, Aleksandrova c. št. 10 (za 10 izvodov dobi naročnik enega zastonj).

KAKO STREŽEMO PRI MIZI.

Nemalo skrb povzroča gospodinja pravilno serviranje. Saj navadno se pri obedu sami poslužimo, če pa dobimo goste, je treba jedi pravilno ponuditi. Za to je dobro, da gospodinjstvo pomočnico ali morda domačo hčerko pušiš ob nedeljah ali praznikih vaditi pravilnega serviranja, da ne boš v zadregi, če dobiš nenadoma goste in mesto, da bi jih prijetno zabavala, v skrbeh premišljevala, kako bo postavila jed na mizo in ji dajala z roko znamenja, od katere strani naj ponudi. To ni mučno samo za gospodinja, temveč tudi za gosta, ki tako zadrego hitro opazi.

Oseba, ki streže, naj bo snažno, najbolje temno oblečena z belim predpasnikom. Na glavi naj ima bel načelnik iz batista s čipk, da zakriva lase. Čez levo roko ima položeno servijeto, takozvano nosilko, na kateri posoda bolj trdno stoji.

Oglejmo si najprej, kako prijemamo in nosimo ploče in krožnike.

Kar hočeš vzeti z mize ali postaviti na mizo, primi z desno roko. To pa zaradi tega, ker je desna roka spretnejša in ker postavljaš na mizo in pospravljaš z nje vse od gostove desne strani. Ploče in krožnike prijemamo tako, da je palec oprt ob rob, ostali prsti pa podpirajo dno. Palec je pri tem obrnjen od telesa, ne sme pa ležati čez rob, celo pa ne tako daleč, da bi se dotikal jedi.

Kar nosiš, nosi z levo roko. To pa zato, ker moraš imeti desno roko prosto za druga opravila. Krožnik ali pločo postavi na levo dlan, ker se vse ponuja od leve strani. Ko ponudiš, se mora ploča primekniti h gostovemu krožniku tako daleč, da ni med njenim robom in med robom krožnika nobena presledka in da rob ploče celo presega rob krožnika. Ako se na to ne pazi, bo gost pokapljal prt, ko si bo jemal jed na krožnik. Dve skledi na enkrat ne moreš ponuditi. Zato si morejo gostje prikuho ali solato podajati sami. Oseba, ki streže, prinese na levi dlani ploče z mesom, v desni pa skledo s prikuho. To postavi takoj na desno stran pribora prvega gosta in mu nato ponudi z leve meso. Gost si bo tako najprej vzel meso in si bo nato še s prikuho postregel sam in jo podal naprej. Paziti pa je treba, da si gostje prikuhe res podajajo. Če opaziš, da je kje zastala, moraš takoj ponjo in jo postaviti gostu, ki je še ni dobil, na desno stran.

Po vsaki jedi se odstranijo krožniki in pribor. Kakor smo že omenili, se pobira z desne strani; pravtako se namesti sveži pribor z desne. Pobiraš lahko s pladnjem ali brez njega. Prvi krožnik položiš na pladenj s priborom, drugi krožnik postaviš poleg in položiš pribor na prvi krožnik. Vse naslednje krožnike polagaš na prazen krožnik in sproti odlagaš pribor na prvi krožnik. Če pa nimaš pladnja, si na levo roko pravtako položi dva krožnika in nalagaj na enega krožnike, na drugega pa pribor. Pri tem krožnike večkrat odloži na servirno mizico ali kredenco, da ti ne zdrknejo na tla. Krožnik se postavi na prvi mah, brez premikanja pred gosta tako, da je en centimeter od miznega roba in točno v sredini pred gostom.

Ako gostu ali strežniku pade kak kos pribora na tla, se mora takoj nadomestiti s svežim. Če pa gost ali strežnik kaj pomaže ali polije, se mora hitro pokriti z zloženo servijeto. Obrisati se sme samo na odločno željo gosta.

Vino stoji v večjih ali manjših steklenicah na mizi in si ga gostje običajno nalivajo sami; poobedna ali desertna vina pa naliva strežnik ali strežnica z desne strani. Včasih se vino ponuja nalito v kozarce. Pladenj z nalito pijačo primi z levo roko in ponudi od leve strani. Na ta način bomo ponudili n. pr. več vrst desertnega vina, nalitega v kozarce na izbero. Kozarci morajo biti postavljeni na pladenj tako, da se ne dotikajo. Tudi mora biti nanj položen prt.

Kakor vidimo, obseza vse serviranje tri glavna pravila:

1. Jedi in pijače se postavljajo na mizo od desne strani gosta. Od te strani se nalivajo tudi pijače.
2. Jedi in pijače se ponujajo gostom od leve strani.
3. Servirni material se polaga in pospravlja od desne strani.

Zaloga jajc za zimo.

Mnogo denarja si prihranite, a imate tudi pozimi vedno okusna jajca. Garantol se ne strdi, zato lahko jajca tudi naknadno dolagate. Uporabljajte torej **Garantol**.

V Garantolu se ohranijo jajca več kot eno leto.

MESNE PEČENKE.

Pariti, pražiti, peči.

Če meso ali zelenjavo zalijemo z malo tekočine in posodo dobro pokrito postavimo na vroč štedilnik, da se meso ali zelenjava zmehča, pravimo, da parimo. Za parjenje dobimo posebne posode, ki se dobro zapro, ker je važno, da uhaja čim manj pare. S parjenjem zmehčamo tudi bolj trdo in staro meso. Zato navadno parimo staro domačo in divjo perutnino, govejo pečenko in divjačino. Ker je pa vse to meso bolj pusto, ga pretaknemo s slanino ali pa celo ovijemo z rezinami slanine in povežemo z vrvico. Dobro je, ako tako pripravljeno pečenko najprej povaljamo v razbeljeni ma-

da je kuhinjska čokolada MÍRIM izdelana iz najboljših surovin.

sti, da od vseh strani zakrkrne in šele potem zalijemo z vodo, vinom ali kisom in dodamo potrebno zelenjavo, kakor sodi k dotični pečenki.

Pražimo, če na malo masti prepečemo kako meso, n. pr. jetra, zrezke, zarebrnice, bifteke itd. Pražimo pa tudi krompir, čebulo, drobtine; na sladkorju pražimo sadje, mandeljne ali lešnike; brez vsakega dodatka pa pražimo kavo in ječmen ali rž za žitno kavov.

Meso pražimo na štedilniku v plitvi ponvi. Žlica masti zadostuje za več kosov. Na dobro razbeljeno mast položimo meso, ki smo ga prej povaljali v moki, in ga lepo rumeno opečemo na obeh straneh na precej hudem ognju. Pečene zrezke polagamo takoj na krožnik, ali pa jih denemo še v kozico in jih s primerno omako še malo parimo.

Pečenko pečemo v pečici ali v peči. Nekaj časa predno jo denemo v peč, jo nadrgnemo s soljo. Na pekačo jo položimo z lepšo stranjo navzdol, pozneje jo pa obrnemo in do konca pečemo na tej strani. Najprej jo polijemo z razbeljeno mastjo, potem pa od časa do časa dolivamo nekoliko vode ali juhe, vendar ne preveč naenkrat, ker se potem pečenka bolj kuha kakor peče. Tudi naj ne bo pečica preveč segreta, ker dobi potem pečenka okus po dimu vsled preobilne pare. Pečenko pridno polivaj, da ostane sočna in okusna. Nikdar je med pečenjem ne prebadaj z vilicami, če jo obračaš, si pomagaj z žlico. Ako prehitro rumeni, jo pokrij z mokrim papirjem. Ko je že pečena, odlij mast in

prilij malo juhe in smetane ali dodaj košček presnega masla. Prašičja pečenka je že sama dovolj mastna, zato ji ne dodajamo masti. Takoj od začetka ji prilijemo malo vode, pa tudi kako žlico kisa. Pozneje odlijemo preobilno mast in prilijemo juhe. Da je pečenka bolj okusna, ji dodajamo tudi razne zelenjave, kakor: korenje, čebulo, peteršilj, lorber, timijan, majaron itd. Paziti pa moramo, da se nam ta zelenjava ne zažge, ker je potem omaka pa tudi pečenka rada grenka. Zato je ne dodajamo takoj v začetku, ampak šele, ko je pečenka začela rumeneti.

Z našega juga prihaja tudi k nam pečenje na ražnju. Vendar je to mnogo bolj primerno na prostem kakor v kuhinji, ker se preveč kadi. Zelo okusni so razni zrezki in male ribe pečene na gredeli ali mrežici, ki jo postavimo nad žerjavico. Meso se potolče, nadrgne s soljo in v poprom in pokapa z raztopljenim presnim maslom ali oljem. Tako pripravljeno se položi na mrežico, urno zarumeni od obeh strani in zloži na krožnik. Poleg damo posebej prepraženo čebulo. Ribes pa pokapamo z limonovim sokom. Na mrežici pečemo tudi ražnjiče in čevapčiče. Za ražnjiče natakemo primerne koščke osoljenega in opoprane mesa na lesene klinčke in jih spečemo. Za ražnjiče pa sesekljamo, osoljeno in opoprano meso oblikujemo v prst dolge klobasice in te opečemo. Za oboje rabimo samo prašičevo meso.

Turško meso. 60 dkg bolj pustega svinjskega mesa zreži na listke ali male zrezke in odišavi s soljo, poprom, kumno, zrnomo česna in polovico sesekljane čebule. Segrej 4 dkg masti in popraži pripravljeno meso. Ko že zarumeni, dodaj žlico gorčice, žličko paradiznikove mezge, sesekljano sardelo ali toliko sardelne paste, 5 kaper, 1 kisló kumarco in žličko moke. Vse skupaj še dobro prepraži in zalij z vodo, da dobiš redko omako. V tej omaki pari meso, da se zmehča in serviraj s kuhanim rižem ali zabeljenim krompirjem.

Goveji zrezki po italijanskem načinu. 8 lepih govejih zrezkov od križa dobro potolci in nadrgni s soljo in poprom. Povaljaj jih na obeh straneh v moki in na vročem olju hitro opeci. Pečene polagaj v primerno kozico. Ko si vse spekla, prepraži

na ostali masti 10 dkg sesekljanje juhine zelenjave: čebule, korenčka, peteršilja, zelene in zalij z osminko litra rdečega vina. Vlij to čez zrezke in dolij še toliko vode, da so zrezki pokriti. Pari do mehkega in serviraj s špageti, katere si zabelila in pomešala z nastrganim parmezanom in sesekljano šunko.

Zvita telečja pečenka. $\frac{3}{4}$ kg telečjega stegna prereži in potolci, da dobiš velik zrezek. Ob kraju obreži, da bo lepša oblika. Ta zrezek potem posoli, popopraj, nadržni z limonovim sokom in razprostrtega postavi vstran. Mesne odrezke, 5 dkg sveže slanine, namočeno in ožeto zemljo pa dvakrat premelji, zmešaj s soljo, popom, koščkom sesekljanje čebule, žlico zelenega peteršilja, s 4 kaperami, limonovo lupinico in 1 sardelo. S tem nadevom namaži enakomerno pripravljen zrezek, naloži podolgem četrtinke trdo kuhanega jajca in polovice 2 kislih kumaric. Potem meso zvij in poveži z vrstico. Položi pečenko na pekačo, jo polij z vročo mastjo in peci poldrugo uro. Medtem jo pridno polivaj, dolij tudi kako žlico vode, da skorja preveč ne zarjavi. Meso zreži potem na lepe rezine in naloži na krožnik. V pekačo pa daj košček presnega masla, žličko paradižnikove meze, sok pol limone in zalij nekoliko z vodo. Ko prevre, precedi čez pečenko in potresti.

Potresen kolač. Za tiste, ki so se že naveličale mesa, še dober kolač za h popoldanski kavi. Napravi kvašček iz 3 dkg kvasu, žličke sladkorja in osminke litra mlačnega mleka. Vlij v moko, primešaj nekoliko moke in pokrij kvašček z moko. Moke imej v skledi 60 dkg. Ko je kvašček dobro vzhajal in je moka, s katero je bil pokrit, razpokala, dodaj še 5 dkg sladkorja, 5 dkg stopljenega presnega masla, celo jajce ali pa dva rumedjaka, za noževu konico soli in lupino pol limone. Z dodatkom mlačnega mleka vneti krenko testo, ki ga dobro vdela in pusti pol ure na toplem počivati. Potem testo razvaljaj, da dobiš dve tako veliki plošči kot je pekača. Položi eno ploščo na pekačo in jo namaži s češpljevo marmelado, ki si jo odišavila z rumom in limonovim sokom; pokrij marmelado z drugo ploščo in pripravi potresanje. Zmešaj v skledi 15 dkg moke, 5 dkg zmletih

orehov ali mandeljnov, 8 dkg sladkorja, ščep cimeta, lupino pol limone. Vdela med to mešanico počasi 10 dkg stopljenega presnega masla, da dobiš drobne svaljke, kakor če delaš močnik. To potresi enakomerno po kolaču, ki naj na toplem dobro vzide. Potem ga v srednji pečici peci 40 do 45 minut, da se dobro prepeče. Potresanje naj ostane svetlo. Potresi še s sladkorjem in zreži na lepe rezine.

ČAS JE DENAR!

Za gospodinstvo, zlasti pa še za pranje, pomeni danes mencanje perila samo izgubo časa in energije. Danes si lahko vse gospodinje olajšajo pranje perila ter se jim ni treba več bati tega dela. Morajo samo preudariti, koliko si prihranijo na času, trudu in denarju, če uporabljajo za pranje perila Schichtov Radion.

Srčnik Ivan, Ljubljana:

GOSPODARSKA VAŽNOST REJE ANGORCEV.

(Nadaljevanje.)

Koliko živali naj gojimo?

Toliko, kolikor jih moremo sami opravljati, kolikor imamo na razpolago časa, prostora in hrane. Število naj ne presega 30 odraslih kuncev. To zaradi teh razlogov: Več živali ne moremo sami opravljati. Če si najamemo delovno moč, nam ho odvezla zaslužek. Čim več imamo živali, tem večji so stroški. Če imamo več živali, jih ne moremo več skrbno negovati, temu sledi slaba volna in neuspeh.

Kakšne so pasemske značilnosti angorca?

Pasemske značilnosti dobrega volnarja so: čopki na ušesih, na čelu, gosta poraščena nos po prsih in nogah. Če manjka kateri teh značilnosti, to še ni znak slabosti. Angorec ne sme biti velik. S povečanjem oblike telesa ne dosežemo tudi povečanje množine volne. Obratno, s povečanjem teže dosežemo le povečanje rese in zmanjšanje mehke volne. Najlepsi in najbolj gospodarski so tisti angorci, ki so težki od 2 do $2\frac{1}{2}$ kg.

Kakšen naj bo hlevček?

Hlevček naj bo v odprtem, toda zaslo-njenem prostoru. Ker spada angorec med

belince (albino), to je kunce z rdečimi očmi, ne sme na nje pripekati naravnost poletno sonce, ker se jim lahko vnajejo oči. Na soncu tudi volna porumeni. Zavarovati moramo kunce pred prepihom in vlago. Veličina kletke naj bo takšna: dolžina 80 cm, širina 80 cm in višina 60 cm. Dno naj bo dvojno. Spodnje iz pločevine ali strešne lepenke in naj bo nagnjeno naprej ali nazaj. Še bolj je, da ima spodnje dno obliko pekače (posoda, v kateri pečemo), to je velike pločevinaste plošče, ki ima zavilane robove. Visoka naj bo 4—6 cm. Vrhno dno je $\frac{2}{3}$ celo in zadnja tretjina je podaljšana z pocinkano mrežo. Luknjice pri mreži morajo biti toliko velike, da brez ovire propuščajo bobke. Da ne zamaka voda za robove, pribijemo nad vrhnim dnom široko hrastovo letvo, da jo kunci ne morejo zgristi. Zadnje dno je samostojno in ne sloni na spodnjem. Čistimo tako, da izvlečemo spodnje dno, stremo gnoj in polijemo z vodo. Kadar čistimo ni treba kunca odstraniti. Angorec se kmalu navadi čistoče. Svojo potrebo opravlja le v kotu. Če imamo takšno dno, so kunci vedno na suhem in na čistem. Poleti nič ne nastiljamo, po zimi le s slamo. Deske naj bodo gladke, na hrapave se lovi volna.

Kletke z angorskimi kunci, last g. Ivančič.

Posoda za hrano naj bo lončena in ne kovinasta. Lahko posodo kunec takoj prevrne. Spodnje dno posode naj bo debelo. Ne smemo pozabiti na jasli, ki so lahko iz mehkega lesa ali žice. Zelo dobre so jasli iz hrastovine, da jih kunci ne morejo oglodati. Ne smejo biti previsoke, sicer lahko pada hrana (seno!) na vrat in prsi.

Kako naj hranimo angorce?

Zelo važna je prehrana angorcev. Kajti od pravilne in zadostne hrane zavisi množina volne. Hrana vpliva v veliki meri na kakovost volne. Angorca, ki smo ga pravilno hranili, ima mehko in voljno volno, med tem ko ima angorec, ki smo ga hranili samo s senom, trdo in bolj krhko volno. Pozimi ga hranimo večji del s senom in poleti s travo. Suhe koprive, primešane senu, kunci radi jedo in jim znatno zboljšajo volno. Ko pričnemo menjavati hrano od suhe na zeleno, pričnimo po malem. Vsak dan dajemo več zelenja. Posebno je treba paziti pri mladičih. Enkratna neprevidnost se nam lahko kruto maščuje. Lahko se zgodi, da dobe nekega dne vsi mladiči napete trebuščke. Tem ni več pomoči. Drugi dan jih že ne bo več med živimi. Kaj je temu vzrok? Preobilna, premlada ali sparjena trava! Pričnimo hraniti z zelenjem tako, da mešamo seno s travo in to vsak dan več. Z zeljem in mlado deteljo ne smemo preveč hraniti, ker rado napejta.

Zrnato hrano napravimo tako, da zmešamo en del ovsaa, en del sončnic in dva dela ječmena. Prav tako kunci z veseljem pohrustajo krušne skorjice.

Kuhamo predvsem tisto, kar odpade v kuhinji: olupki, koleraba, repa, zelje, korenje, pesa, karfijola itd. Biti mora čisto in zdravo. Vsa gnila mesta moramo izrezati. Hrano ni dobro kuhati ampak pariti. S kuhanjem se uničujejo ali izperejo mnoge hranilne snovi. Pripravo za parjenje si lahko napravimo na prav enostaven način: Vzamemo večji lonec. Na dnu postavimo tri pločevinaste stojalčke in nalijemo do roba vode. Na stojalčke postavimo pokrovko in naložimo v lonec zrezano hrano. Voda ne sme segati do hrane. Parimo 15 — 20 minut. Nič ne stori, če je kakšen ko-

V vsakem žrnju Kneippove
se nahaja praženo sladno jedro,

kakor na primer jedrce v orehu

šček malo bolj trd. Kunci ga bodo še raje pohrustali. Poleti ne smemo pozabiti na koprive. Marsikdo še ne ve, kakšen božji dar da so. Vsebujejo skoraj vse snovi, ki jih kunec potrebuje. Zelene narežemo in stresemo na hrano nekaj minut prej, preden odlijemo vodo. Parijo naj se le 3 — 5 minut. Koprive vsebujejo mnogo beljakovin, tolšč in predvsem rudninskih snovi. Vse te snovi zelo ugodno vplivajo na kakovost in količino volne. Kuhani hrani primešamo malo soli, otrobov, zdrobljenih lanenih tropin in pozimi za noževo konico klajnega apna. Kuhane hrane ne smemo dati preveč, ker se poleti kmalu skisa in pozimi zmrzne. Kisla ali zmrzla hrana povzroča hude motnje v prebavi in dostikrat tudi smrt. Splošno znano pravilo je, da ne smemo kunca hraniti vedno z enako hrano, kajti tudi angorci ljubijo spremembo. Sena naj tudi poleti ne manjka, ker urejuje prebavo.

(Dalje prih.)

V ODGOVOR

H. J. iz Gorij. Zahvaljujemo se Vam za poslani vzorec čokolade. Le zakaj niste priložili navodila? Tako sebični pač ne smete biti, da bi drugim Vigrednicam kaj tako dobrega ne privoščili. Torej čakamo!

VPRAŠANJA IZ ZDRAVSTVA

Odgovarja dr. M. Justin

J. L. Prosite, da se Vam podajo navodila za zboljšanje živcev in krvi.

Pred vsem morate vse, kar Vam živce uničuje, kar Vam škoduje, opustiti. Izogibati se skrajno pazljivo vsega, kar Vam je do sedaj vidno škodovalo. To vsak, ki sebe opazuje, kmalu zapazi. Ko ste to izvedli je pa treba škodo popravljati, to se pravi, telesno se krepiti. Splošno zdravje krepiti se pravi, obenem tudi popraviti živce. In krvi — pravite. To je pa precej široko polje za tistega, ki se s tem peča. Iz tega je treba izločiti več postavk. Morda imate srčno napako, morda ste slabokrvni, morda ni perijoda obenem tudi v redu? Nadalje odkod izvira slabokrvnost? Iz kake pljučne bolezni, srčne, ledvične ali prebavne? Vse to je treba vedeti. Svetoval bi Vam, da se podvržete enkrat zdravniški preiskavi pri zdravniku, ki mu zaupate. Nato šele, ko se spozna, kaj je vzrok Vaši živčni in krvni bolezni, bodo lahko sledila tudi podrobna navodila.

T. A. — MR. p. M. Bazedovova bolezen Vas je vznemirila. Ta bolezen ima razne stopnje. Če je pri Vas zdravnik ugotovil to bolezen in če nimate grezati niti golše, potem ni pri Vas B. b. v polnem razvitku, temveč je le nekako naznačena. Srčna hiba, pot, nervoznost, glavobol, tresenje — tudi ni popolna oblika B. b., toda že precej blizu. Izbuljenih oči pa nimate, niti Vam iste ne delajo težav, ali ne? No potem le korajžno naprej! Okrepite se, dnevne sprehode, kar Vas vznemirja, kar Vam škoduje opustite in vse poskusite, da z rednim življenjem, redno hrano, rednim

delom in počitkom spravite sebe in svoje telo v ravnovesje in mir. One tablete pa le uživajte še od časa do časa!

Milena. 25 let stara in nimate perijode že 4 leta. Poskušate vse mogoče stvari, celo injekcije, pa je ni in ni. Le sem tje se malo pokaže. Zdravniki Vam svetujejo to in ono in tudi zakon. Vi se pa bojite, da bi v morebitnem zakonu ne bili nesrečni celo življenje. Glede potomstva se bojite. Če jajčniki, kakor trdite, niso zdravi in ne delujejo, potem seveda tudi perioda ne more nastopati.

Svetujem Vam splošno telesno okrepitev. Sicer so take osebe navadno že po sebi bolj debele in krepke, toda poleg tega je treba še gotovih vitaminov, ki so za rodovitnost. Če tudi tu ne bo uspeha, potem čakajte še nekaj časa. V zakon pa ne siliti. Prvi namen zakona je potomstvo, in če ni otrok je hudo za ženo v prvi vrsti; hujše brez otrok, kot če bi jih bila polna

hiša in bi jih komaj starši mogli prehraniti. Če pa se ne odločite za zakon, pa čakajte še. In če končno vidite, da ni upanja, pa vedite, da imajo tudi tisti, ki ne morejo imeti otrok, svojo nalogo na svetu. Brez trpljenja ni niti omožena žena, pa tudi ne neomožena samska dekle, ker je trpljenje ona pot, po kateri moramo vsi hoditi. Verjemite: vsi. Na to se morate navaditi, čim preje, tem bolje. Na svetu nismo za to, da nam bi bilo vedno lepo in da bi bili srečni. Čim manj želja, tem srečnejši je človek, ker mu jih manj ostane neizpolnjenih. Svoje življenje lahko postavite v službo ljubezni za druge, da lajšate bol, ker boste to znali, ker sami trpite; boste bolj razumeli trpljenje, ko ga sami občutite, da pomagate, da tolačite, da vsepovsod poprimete, kjer je potreba. In teh je na svetu vse polno. V tem delu se boste znašli in nekega dne boste rekli: Saj sem pri vsem tem le srečna, če trpim.

KUHAJTE NA ELEKTRIKO!

Cena
električnega toka
za kuhanje je
izdatno
znižana
in znaša samo
1 dinar
za kilovatno uro
vključno trošari-
na, pri zajamčeni
porabi.

Poraba električnega toka za pripravo obroka za štiri osebe znaša 1 do 1½ kilovatne ure, kar stane samo 1.— dinar do največ 1'50 dinarjev.

Nabavite si takoj — mali dvoplačni štedilnik, dobite ga v prodajalni mestne elektrarne za din 580.—

Mestna elektrarna Vam tudi posodi štedilnik proti niski najemnini.

Pohitite in oglejte si električne aparate v prodajalni

MESTNA ELEKTRARNA **MAGISTRAT**
MESTNI TRG 1.

Najlepši naravni okras

Opazujte kdaj, kako prijetno pozornost vzbujajo smehljajoča se usta z bleščečimi, belimi zobmi. Kako neumno bi bilo torej, opustiti vse lepote in zdravstvene prednosti lepih, belih zob samo zato, da si prihranimo ono malo denarja, kar stane vsakodnevna nega z zobno pasto Chlorodont. Vedno znova imamo užitek, kadar si čistimo zobe s Chlorodontom, tako učinkovita je njegova čistilna moč, tako dražesten njegov osvežujoči okus.

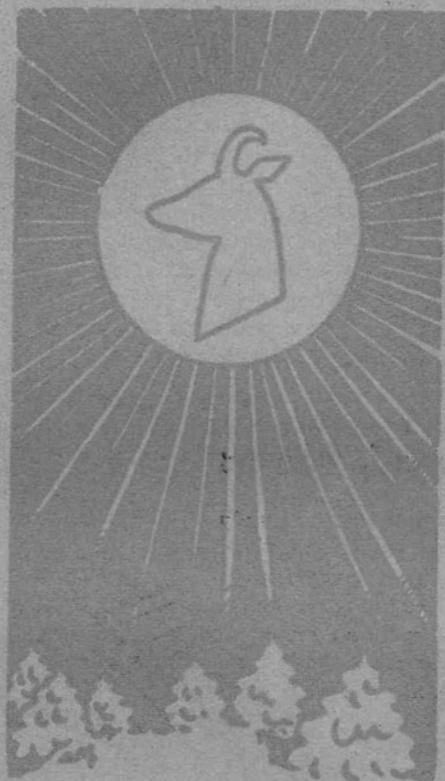
Domači proizvod.

Chlorodont - zobna pasta

Ako gre za zavarovanje pride v poštev le
Vzajemna zavarovalnica
LJUBLJANA • Miklošičeva 19

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonovi; 2. doživetje, smrt; rente in dote v vseh možnostih; posmrtninsko zavarovanje »KARITAS«. Zavarujte sebe in svoje imetje vedno pri naši domači slovenski zavarovalnici.

Skrivnost terpentinovega mila

ZLATOROG

obstoji v tem, da vas nikdar ne razočara. Dobrota terpentinovega mila ZLATOROG je bila prvovrstna včera, je danes in bo jutri. — Na terpentinovo milo ZLATOROG se morete zanesti, kajti to milo je preizkušeno in se obnese pri vsakem pranju znova.

